

ΟΔΗΓΟΣ

ΑΡΧΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

1. Περιεχόμενα

1.	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
2.	ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
3.	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ	7
4.	ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	8
5.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
6.	ΟΙ ΔΕΚΑ ΑΡΧΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	10
6.1	ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	11
7.	ΔΙΑΦΑΝΗΣ	12
7.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
7.2	ΣΧΟΛΙΑ	12
7.2.1	<i>Ταυτότητα, Αποστολή και Κυριότητα</i>	12
7.2.2	<i>Άμεση Διαφάνεια (Immediate Transparency)</i>	12
7.2.3	<i>Όνομα</i>	13
7.2.4	<i>URL</i>	13
7.2.5	<i>Δήλωση αποστολής</i>	13
7.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	14
7.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	14
7.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	15
8.	ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΣ	16
8.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	16
8.2	ΣΧΟΛΙΑ	16
8.2.1	<i>Σχετικότητα και επιλογή</i>	16
8.2.2	<i>Ακρίβεια</i>	17
8.2.3	<i>Πρόσθετες πληροφορίες</i>	17
8.2.4	<i>Παρουσίαση</i>	18
8.2.5	<i>Πλοήγηση</i>	18
8.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	19
8.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	20
8.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ.....	21
9.	ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΟΣ	22
9.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	22
9.2	ΣΧΟΛΙΑ	22
9.2.1	<i>Τεχνική διατήρηση</i>	22
9.2.2	<i>Απαρχαίωση</i>	22
9.2.3	<i>Διατήρηση περιεχομένου</i>	23
9.2.4	<i>Αναζωογόνηση</i>	23
9.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	24
9.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	24
9.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	25
10.	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΣ	26
10.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	26
10.2	ΣΧΟΛΙΑ	26
10.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	28

10.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	28
10.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	29
11.	ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ ΧΡΗΣΤΗ	30
11.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	30
11.2	ΣΧΟΛΙΑ	30
11.2.1	<i>Διαβουλεύσεις.....</i>	<i>30</i>
11.2.2	<i>Συμμετοχή χρηστών.....</i>	<i>31</i>
11.2.3	<i>Συνεισφορά χρήστη.....</i>	<i>31</i>
11.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	32
11.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	32
11.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	33
12.	ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΤΙΚΟΣ	34
12.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	34
12.2	ΣΧΟΛΙΑ	34
12.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	35
12.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	35
12.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	36
13.	ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟΣ	37
13.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	37
13.2	ΣΧΟΛΙΑ	37
13.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	38
13.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	39
13.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	39
14.	ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	41
14.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	41
14.2	ΣΧΟΛΙΑ	41
14.2.1	<i>Μεταδεδομένα .....</i>	<i>41</i>
14.2.2	<i>Τεχνολογίες Ιστοτόπου.....</i>	<i>42</i>
14.2.3	<i>Κοινοποίηση.....</i>	<i>42</i>
14.2.4	<i>Ανακαλυψιμότητα .....</i>	<i>42</i>
14.2.5	<i>Κατανεμημένη αναζήτηση.....</i>	<i>42</i>
14.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	43
14.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	44
14.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	44
15.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΜΟΣ	46
15.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	46
15.2	ΣΧΟΛΙΑ	46
15.2.1	<i>Δικαιώματα κατόχων περιεχομένου.....</i>	<i>46</i>
15.2.2	<i>Δικαιώματα ιδιοκτητών Ιστοτόπων .....</i>	<i>47</i>
15.2.3	<i>Προστασία ιδιοκτητών Ιστοτόπων ενάντια στην προσφυγή στο δικαστήριο .....</i>	<i>47</i>
15.2.4	<i>Ιδιωτικότητα τελικών χρηστών .....</i>	<i>47</i>
15.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	48
15.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	48
15.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	49
16.	ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΟΣ	50
16.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	50
16.2	ΣΧΟΛΙΑ	50

16.3	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	52
16.4	ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	52
16.5	ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ ΈΛΕΓΧΟΙ	53
17.	ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ	54
17.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	54
17.1.1	Σημειώσεις	56
18.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	58
19.	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΟΥ MINERVA.....	59

2. Πρόλογος

Από το 2002, το Πρόγραμμα Minerva υποστηρίζει τα Υπουργεία Πολιτισμού της Ευρώπης, που εργάζονται μαζί ως Ομάδα Εθνικών Εκπροσώπων (ΟΕΕ), στην οικοδόμηση μιας Κοινωνίας της Πληροφορίας για όλους τους Ευρωπαίους πολίτες, η οποία αντικατοπτρίζει τον πλούτο της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής δημιουργίας και κληρονομιάς.

Με την υποστήριξη της ΟΕΕ και της Βελγικής Προεδρίας, στο ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Πολιτισμός και Κοινωνία της Γνώσης», οι Υπουργοί Πολιτισμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οι εκπρόσωποι αυτών δήλωσαν ότι: *"Πρέπει να σημειωθεί ότι ο πολιτισμός συμβάλλει στην προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και στην κατανόηση των διαφορετικών ιδεών και ταυτοτήτων, και ότι μια τέτοια αμοιβαία κατανόηση μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω μέσω της βελτιωμένης πρόσβασης στην πληροφορία των έργων ψηφιοποίησης. [...] Ενθάρρυνση των «πρωτοβουλιών ποιότητας» στους πολιτιστικούς δικτυακούς κόμβους».*

Μια κοινή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη βελτίωση της ποιότητας του on-line πολιτιστικού περιεχομένου ξεκίνησε με τη δημοσίευση του εγγράφου «Πλαίσιο Ποιότητας των Βρυξελλών» το 2002. Αυτό το πλαίσιο:

- προτείνει την ολοκλήρωση - ενσωμάτωση της ποιότητας στην υποστήριξη των εθνικών πολιτιστικών προγραμμάτων και έργων ψηφιοποίησης
- προωθεί την παραγωγή πρακτικών εγγράφων – οδηγιών για τους πολιτιστικούς οργανισμούς και
- ενθαρρύνει την εφαρμογή των δέκα «Αρχών Ποιότητας» για τους πολιτιστικούς διαδικτυακούς κόμβους.

Αυτή η εργασία αναγνωρίστηκε στο έγγραφο η «Χάρτα της Πάρμας», που παρουσιάζεται το 2003 στην Επιτροπή Πολιτιστικών Υποθέσεων του Συμβουλίου των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθώς η Κοινωνία της Πληροφορίας βασίζεται στη γνώση, οι πολιτιστικοί δικτυακοί κόμβοι έχουν πολλά να προσφέρουν σε όλους τους πολίτες. Η διαθεσιμότητα δικτυακών κόμβων υψηλής ποιότητας ενθαρρύνει τους Ευρωπαίους πολίτες να ανακαλύψουν, να εξερευνήσουν και να ωφεληθούν από το on-line υλικό που αναπαριστά τη μοναδική ποικιλομορφία του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού.

Εκτός από την κατεύθυνση που παρέχεται από το Πλαίσιο Ποιότητας των Βρυξελλών, το παρόν έγγραφο έχει ωφεληθεί επίσης από την εμπειρία σε επίπεδο κράτους – μέλους και από τις συνεισφορές των μικρών και μεγαλύτερων πολιτιστικών οργανισμών στην Ευρώπη. Προορίζεται για όλους τους πολιτιστικούς οργανισμούς που υλοποιούν ή συντηρούν ένα δικτυακό κόμβο, ο οποίος παρουσιάζει τα τεκμήρια και/ή τις πρωτοβουλίες τους στο Διαδίκτυο.

Οι πολιτιστικοί οργανισμοί που έχουν την ευθύνη της διατήρησης και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως αυτοί που ορίστηκαν στο Εγχειρίδιο του Minerva

---

«Improving quality for European citizens», διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο για λογαριασμό του κοινού. Είναι σημαντικό η ποιότητα τέτοιων on-line προσφορών να είναι υψηλή, προκειμένου να δοθεί η καλύτερη δυνατή υπηρεσία στους Ευρωπαίους πολίτες.

Το πρόγραμμα Minerva λειτουργεί για να υποστηρίξει τους πολιτιστικούς οργανισμούς σε όλη την Ευρώπη, καθώς αυτοί διατηρούν και συντηρούν ένα μερίδιο της κοινής κληρονομιάς όλων. Οι Αρχές Ποιότητας του Minerva καθορίστηκαν και δημοσιεύτηκαν ως ένας σημαντικός τρόπος να διαδοθεί και να επιβληθεί η ποιότητα για τους πολιτιστικούς διαδικτυακούς κόμβους.

Αυτός ο οδηγός εκδόθηκε καθώς η Ομάδα Εθνικών Εκπροσώπων καλωσόρισε νέα κράτη-μέλη από την Ανατολική Ευρώπη, εννέα νέες γλώσσες και θαυμάσια πολιτιστικά τεκμήρια που εμπλουτίζουν την Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας. Επιπλέον ο οδηγός υπογραμμίζει τη σημασία της ποιότητας για την υποστήριξη και τη συμβολή σε μια Κοινωνία της Πληροφορίας για όλους τους Ευρωπαίους πολίτες.

Henry INGBERG
Γενικός Γραμματέας του
Υπουργείου της
Γαλλικής Κοινότητας του Βελγίου
(Υπεύθυνος Οργανισμός της
Ομάδας Εργασίας για την Ποιότητα
του Δικτύου Αριστείας Minerva)

3. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Κριτήρια για τις Δέκα Αρχές Ποιότητας του Minerva

Ομάδα Εργασίας 5 του Minerva

Προσδιορισμός Αναγκών Χρήστη, περιεχόμενο και Κριτήρια ποιότητας για Πολιτιστικές Διαδικτυακές Εφαρμογές

Οργανωτής της δράσης

Henry INGBERG, General Secretary of the Ministry of the French Community, BELGIUM

Συντονιστής

Isabelle DUJACQUIER, Ministry of the French Community, BELGIUM

Ελληνική έκδοση

Σοφία Ζ. Καραγιωργούδη, Καζαντζή Αθανασία, Μιχάλης Βαρδάκης

Μηχανικοί Η/Υ & Πληροφορικής, Εργαστήριο Πληροφοριακών Συστημάτων Υψηλών Επιδόσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών

Επιμέλεια κειμένων

- **Eelco BRUINSMA**, expert of Ministry of Education, Culture, Science, THE NETHERLANDS
- **Ciaran CLISSMAN**, expert of the Presidency of EU, IRELAND
- **David DAWSON**, The Council for Museums, Archives and Libraries, UNITED KINGDOM
- **Isabelle DUJACQUIER**, Ministry of the French Community, BELGIUM
- **Pierluigi FELICIATI**, Ministero per i Beni e le Attività Culturali, ITALY
- **Fedora FILIPPI**, Ministero per i Beni e le Attività Culturali, ITALY
- **Muriel FOULONNEAU**, University of Illinois, U.S.A.
- **Antonella FRESA**, Minerva Project, ITALY
- **Monika HAGEDORN-SAUPE**, S.M.B. Institut für Museumskunde - Staatliche Museen zu Berlin –Stiftung Preussischer Kulturbesitz, GERMANY
- **Cary KARP**, Museum Network Information Center Europe, SWEDEN
- **Annette KELLY**, The Library Council, IRELAND
- **Stefan RHODE-ENSLIN**, S.M.B. Institut für Museumskunde - Staatliche Museen zu Berlin –Stiftung Preussischer Kulturbesitz, GERMANY
- **Marius SNYDERS**, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap-De Hoftoren, THE NETHERLANDS
- **Gert VAN TITTELBOOM**, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, BELGIUM

4. Ευχαριστίες

Αξίζει ένα μεγάλο ευχαριστώ στα ακόλουθα άτομα για την πολύτιμη συνεισφορά τους:

- **Rossella CAFFO**, Ministero per i Beni e le Attività Culturali, ITALY
- **Jean-Pierre DALBERA**, Ministère de la Culture et de la Communication, FRANCE
- **Patricia MANSON**, European Commission
- **Bernard SMITH**, European Commission
- **Pier Giacomo SOLA**, Amitié, ITALY
- **Léon ZAKS**, Ministry of the French Community, BELGIUM

5. Εισαγωγή

Αυτό το έγγραφο παρέχει μια λεπτομερή περιγραφή των δέκα «Αρχών Ποιότητας» που δημοσιεύτηκαν από το Δίκτυο Αριστείας Minerva.

Οι δέκα αρχές είναι σύντομες και παρέχουν λίγες οδηγίες ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να εφαρμοστούν ή πώς να αξιολογήσουν εάν ένας Ιστότοπος συμμορφώνεται ή όχι με αυτές. Αυτό το έγγραφο στοχεύει να παρέχει πληροφορία υποστήριξης για κάθε μια από τις δέκα αρχές.

Για κάθε μια από τις δέκα αρχές, το παρόν έγγραφο παρέχει:

- Σχολιασμό, που δίνει βασικές πληροφορίες και εξηγεί τα κίνητρα για την ύπαρξη της αρχής.
- Ένα σύνολο κριτηρίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αξιολογήσουν εάν ένας δικτυακός κόμβος συμμορφώνεται ή όχι με την αρχή.
- Έναν πίνακα στοιχείων ελέγχου, που βασίζονται στα κριτήρια και τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση ενός δικτυακού κόμβου.
- Ένα σύνολο πρακτικών ελέγχων και ερωτήσεων που ο κάτοχος ενός δικτυακού κόμβου μπορεί να χρησιμοποιήσει για να αποκτήσει περαιτέρω γνώση για τη συμβατότητα του δικτυακού κόμβου του.

Οι δέκα αρχές στοχεύουν στους πολιτιστικούς δικτυακούς κόμβους – αυτούς που αναφέρονται σε μουσεία, βιβλιοθήκες, αρχεία και άλλα πολιτιστικά ιδρύματα. Εντούτοις, οι αρχές είναι αρκετά γενικές και μπορούν να εφαρμοστούν σχεδόν σε οποιοδήποτε δικτυακό κόμβο. Το παρόν έγγραφο προσθέτει πολιτιστική έμφαση στις αρχές, όπου αυτό είναι αρμόζον και προσθέτει σε αξία.

6. Οι δέκα Αρχές Ποιότητας

Το πλήρες κείμενο των δέκα αρχών ποιότητας είναι το παρακάτω:

Ένας ποιοτικός πολιτιστικός δικτυακός κόμβος προωθεί την ποικιλομορφία της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς παρέχοντας πρόσβαση στο ψηφιακό πολιτιστικό περιεχόμενο σε όλους τους πολίτες.

Συνεπώς ένας δικτυακός κόμβος που διανέμει πολιτιστικό περιεχόμενο πρέπει να ακολουθεί τις παρακάτω αρχές:

- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να προωθεί τη **διαφάνεια (transparent)**, δηλαδή να δηλώνει με σαφήνεια την ταυτότητα και τους στόχους του, καθώς επίσης και την ταυτότητα του οργανισμού που έχει την ευθύνη της διαχείρισής του.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να συλλέγει, να ψηφιοποιεί, να τεκμηριώνει, να παρουσιάζει και να επικυρώνει το περιεχόμενό του με σκοπό τη δημιουργία ενός **αποδοτικού (effective)** δικτυακού κόμβου για τους χρήστες.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να υλοποιεί τις οδηγίες της πολιτικής για ποιότητα υπηρεσιών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτός **διατηρείται (maintained)** και ενημερώνεται σε ένα κατάλληλο επίπεδο.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να είναι **προσβάσιμος (accessible)** από όλους τους χρήστες, ανεξάρτητα της τεχνολογίας που χρησιμοποιούν ή των ικανοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένων της πλοήγησης, του περιεχομένου και των στοιχείων αλληλεπίδρασης. Αυτό σημαίνει ότι οι χρήστες πρέπει να μπορούν να εκτελούν όλες τις ενέργειες, να προσπελαίνουν το περιεχόμενο και να χρησιμοποιούν όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται από το δικτυακό κόμβο, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους, την τεχνολογία που χρησιμοποιούν ή το περιβάλλον στο οποίο εργάζονται.
- Ο σχεδιασμός του δικτυακού κόμβου πρέπει να είναι **ανθρωποκεντρικός (user-centred)**. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των χρηστών και να εξασφαλίζει τη σχετικότητα του περιεχομένου και την ευκολία χρήσης μέσω της αξιολόγησης και της ανατροφοδότησης.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να είναι **αλληλεπιδραστικός (responsive)**, δίνοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με αυτόν και να λάβουν μια κατάλληλη απάντηση. Όπου απαιτείται, ο δικτυακός κόμβος πρέπει να ενθαρρύνει την υποβολή ερωτήσεων, την ανταλλαγή πληροφοριών καθώς και τη συζήτηση των χρηστών μεταξύ τους και με τους υπευθύνους του δικτυακού κόμβου.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να έχει πλήρη επίγνωση της σπουδαιότητας της **πολυγλωσσίας (multilinguality)**, παρέχοντας ένα κατώτατο επίπεδο πρόσβασης σε περισσότερες από μία γλώσσες. Αυτό σημαίνει ότι ο δικτυακός κόμβος θα πρέπει να παρέχει σε περισσότερες από μία γλώσσες, τουλάχιστον μια εισαγωγή και έναν οδηγό των περιεχομένων του.

- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να είναι **διαλειτουργικός (interoperable)** και να αποτελεί μέρος των πολιτιστικών δικτύων προκειμένου να επιτρέψει τον εύκολο εντοπισμό του περιεχομένου του και των υπηρεσιών που ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να σέβεται νομικά ζητήματα (**managed**) όπως το IPR (Προστασία Πνευματικών Δικαιωμάτων) και την ιδιωτικότητα καθώς και να δηλώνει σαφώς τους όρους και τις διατάξεις βάσει των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο δικτυακός κόμβος και το περιεχόμενό του.
- Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να υιοθετεί καλές στρατηγικές και πρότυπα προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη **διατήρηση (preserved)** αυτού και του περιεχομένου του.

Διαφανής - αποδοτικός - συντηρήσιμος - προσβάσιμος - ανθρωποκεντρικός - αλληλεπιδραστικός - πολύγλωσσος- διαλειτουργικός - διαχειρίσιμος - διατηρήσιμος

6.1 Χρήση του οδηγού

Κάθε δικτυακός κόμβος πρέπει να αποτιμηθεί ως προς κάθε μια από τις αρχές. Η σημαντικότητα της κάθε αρχής ποικίλλει ανάλογα με τα στάδια του κύκλου ζωής του έργου – μερικές είναι πιο σημαντικές κατά τη διάρκεια του προγραμματισμού του έργου, άλλες όταν το έργο έχει ολοκληρωθεί, κ.λ.π.. Συμβουλευτείτε τον Πίνακα Προτεραιότητας των Αρχών (ενότητα 12) για λεπτομέρειες.

Για κάθε αρχή:

1. Διαβάστε τα σχόλια και σημειώστε πως η κάθε αρχή βρίσκει εφαρμογή στον δικτυακό σας τόπο.
2. Εξετάστε το σύνολο των κριτηρίων ρυθμίζοντας τα έτσι ώστε να καλύπτουν τις δικές σας απαιτήσεις.
3. Συμπληρώστε τη λίστα ελέγχου
4. Πραγματοποιήστε τους ελέγχους και απαντήστε στις ερωτήσεις.
5. Επανεξετάστε το δικτυακό κόμβο και αναγνωρίστε τα βήματα που πρέπει να γίνουν για τη βελτίωση της ποιότητάς του.
6. Δώστε προτεραιότητα σε αυτά τα βήματα και υλοποιήστε τα.

7. Διαφανής

7.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την πρώτη αρχή, η οποία είναι: **«Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να προωθεί τη διαφάνεια (transparent), δηλαδή να δηλώνει με σαφήνεια την ταυτότητα και τους στόχους του, καθώς επίσης και την ταυτότητα του οργανισμού που έχει την ευθύνη της διαχείρισής του».**

7.2 Σχόλια

7.2.1 Ταυτότητα, Αποστολή και Κυριότητα

Η αρχή της διαφάνειας υπαγορεύει ότι ένας δικτυακός κόμβος υψηλής ποιότητας πρέπει να:

- Είναι σαφώς προσδιορίσιμος
- Έχει έναν προφανή σκοπό ή μια αποστολή
- Είναι εύκολο στο χρήστη να τον συγκρίνει με τις δικές του πληροφοριακές ανάγκες.

Η διαφάνεια είναι μια θεμελιώδης ιδιότητα οποιουδήποτε Ιστοτόπου υψηλής ποιότητας. Υπάρχουν εκατομμύρια Ιστοτόπων και επίσης μια καλή μηχανή αναζήτησης οδηγεί τον τελικό χρήστη σε χιλιάδες πιθανούς Ιστοτόπους. Παραδείγματος χάριν, η έρευνα για τον «Italian Cultural Website» παράγει σχεδόν **350.000** αποτελέσματα. Έτσι, όταν φθάνουν οι χρήστες στον Ιστότοπο, πρέπει αμέσως να βεβαιωθούν ότι:

- Πρόκειται για τον τύπο Ιστοτόπου που ψάχνουν στην πραγματικότητα
- Ο Ιστότοπος μπορεί να περιέχει τις πληροφορίες που ο χρήστης ψάχνει
- Ο Ιστότοπος ανήκει σε έναν οργανισμό του πολιτιστικού τομέα

Η διαφάνεια στοχεύει στη μείωση της αβεβαιότητας και της σύγχυσης – ένας διαφανής δικτυακός κόμβος είναι συνολικά σαφής ως προς την εστίασή του, το ρόλο του και το περιεχόμενό του. Οι χρήστες πρέπει να μάθουν, το συντομότερο δυνατόν,

- τι θα βρουν στον δικτυακός κόμβο,
- εάν ο δικτυακός κόμβος θα ικανοποιήσει τις ανάγκες του σε πληροφορίες.

7.2.2 Άμεση Διαφάνεια (Immediate Transparency)

«*Το συντομότερο δυνατόν*» είναι ένα σημαντικό μέρος αυτής της απαίτησης – οι χρήστες δεν πρέπει να πλοηγούνται στο δικτυακό κόμβο πριν να ανακαλύψουν, τι αυτός πραγματεύεται, ποιος έχει την κυριότητα του δικτυακού κόμβου και εάν ο δικτυακός

κόμβος είναι στην πραγματικότητα αυτό που ψάχνουν. Αυτό σημαίνει ότι οι κρίσιμες πληροφορίες της ταυτότητας και του προφίλ του Ιστοτόπου πρέπει να είναι διαθέσιμες στους χρήστες στην αρχική σελίδα του Ιστοτόπου ή στη χειρότερη περίπτωση μετά από ένα κλικ. Για να επιτευχθεί αυτό, ένας Ιστότοπος πρέπει να έχει στην πρώτη σελίδα:

- ένα όνομα που δίνει πληροφορίες για τον Ιστότοπο.
- μια δήλωση της αποστολής ή μια περίληψη του Ιστοτόπου.

7.2.3 Όνομα

Το **όνομα του Ιστοτόπου** πρέπει να δίνει μια σαφή ένδειξη για το τι πραγματεύεται ο Ιστότοπος. Κατά συνέπεια το «*Notre Dame Cathedral*» είναι προτιμότερο από «*Dream de Sully's*», ή το «*Μουσείο Βατικανού*» από τους «*θησαυρούς του Pontiffs*». Έτσι ενώ τα επινοητικά ονόματα είναι ένα έγκυρο στοιχείο των εμπορικών στρατηγικών, η διαφάνεια μπορεί να υποφέρει.

7.2.4 URL

Συνήθως, το URL δεν είναι επαρκές για χρήση και ως όνομα του Ιστοτόπου. Ενώ ένα URL όπως «notredame.fr» αναμένεται να είναι ο Ιστότοπος «Notre Dame Cathedral», είναι καλύτερα να προτιμηθεί ένα ρητό όνομα. Επιπλέον, μερικά URLs απεικονίζουν οργανώσεις ή τμήματα, παρά το περιεχόμενο και αυτό μπορεί να μειώσει την άμεση διαφάνεια.

7.2.5 Δήλωση αποστολής

Ανεξάρτητα από το όνομα του Ιστοτόπου, μια συνοπτική **δήλωση αποστολής** για τον Ιστότοπο πρέπει να τίθεται στη διάθεση του χρήστη το συντομότερο δυνατόν. Αυτή η δήλωση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όσο το δυνατό περισσότερες γλώσσες και να μην ξεπερνά τις πενήντα λέξεις σε μέγεθος. Ο σκοπός της είναι η παροχή πληροφορίας και όχι η ψυχαγωγία ή το μάρκετινγκ. Πρέπει να αναφέρει:

- το θέμα του Ιστοτόπου
- το σημαντικότερο περιεχόμενο στον Ιστότοπο
- τον οργανισμό που είναι υπεύθυνος για τη διατήρηση του Ιστοτόπου και
- (προαιρετικά) το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Εάν, για λόγους σχεδιασμού, η πρώτη σελίδα του Ιστοτόπου είναι μια εισαγωγική οθόνη με animation, όμορφες εικόνες ή άλλο μη-κειμενικό υλικό, αυτές οι πληροφορίες δήλωσης ταυτότητας και αποστολής πρέπει να είναι διαθέσιμες μετά από ένα κλικ. Εντούτοις, μια τέτοια μη-ενημερωτική αρχική σελίδα ασκεί αρνητική επίδραση στη διαφάνεια του Ιστοτόπου και πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν αποτελεί υψηλή προτεραιότητα. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται μια τέτοια αρχική σελίδα, πρέπει να

είναι δυνατό να παρακαμφθεί η μπροστινή σελίδα, παραδείγματος χάριν με το κουμπί «skip intro».

7.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος διαφανής, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός διαφάνειας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστοτόπος μπορεί να είναι «75% διαφανής» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, αν το προφίλ του Ιστοτόπου διατίθεται σε πολλές γλώσσες, αυτό αυξάνει τη διαφάνεια του Ιστοτόπου για ένα διεθνές ακροατήριο αλλά επιδρά και στην πολυγλωσσία του Ιστοτόπου.

- Το όνομα του Ιστοτόπου πρέπει να απεικονίζεται με σαφήνεια.
- Το όνομα του Ιστοτόπου πρέπει να αποκαλύπτει τη φύση και το σκοπό του Ιστοτόπου, το περιεχόμενο και τον ιδιοκτήτη του, όσο το δυνατόν περισσότερο.
- Το URL του Ιστοτόπου πρέπει να παρέχει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τη φύση του Ιστοτόπου.
- Η αρχική σελίδα του Ιστοτόπου πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα εξής:
  - Το όνομα του Ιστοτόπου
  - Τη δήλωση της αποστολής του
  - Το όνομα του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για τον Ιστότοπο.
- Η αρχική σελίδα του Ιστοτόπου πρέπει να είναι η πρώτη σελίδα που ο χρήστης βλέπει όταν επισκέπτεται τον Ιστότοπο (π.χ. index.html).

7.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Το όνομα του Ιστοτόπου εμφανίζεται στη γραμμή τίτλου του φυλλομετρητή
- Το ενεργό τμήμα του Ιστοτόπου εμφανίζεται στη γραμμή τίτλου του φυλλομετρητή.
- Το όνομα του Ιστοτόπου εμφανίζεται σε ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο μέρος στην αρχική σελίδα.
- Το όνομα του Ιστοτόπου δείχνει το σκοπό και τη φύση αυτού.
- Το URL του Ιστοτόπου είναι ενδεικτικό του σκοπού αυτού.
- Υπάρχει δήλωση αποστολής.
- Η δήλωση αποστολής εμφανίζεται στην πρώτη σελίδα.
- Η δήλωση αποστολής διατίθεται σε πολλές γλώσσες.
- Η εναλλαγή των γλωσσών στη δήλωση αποστολής είναι εύκολη
- Το όνομα του οργανισμού είναι ιδιαίτερα εμφανές.

- Κάθε animation ή γραφικό μπορεί να παρακαμφθεί. □

7.5 Πρακτικοί έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστοτόπος συμμορφώνεται με την αρχή της διαφάνειας.

1. Εμφανίζεται το όνομα του Ιστοτόπου στη γραμμή τίτλου του φυλλομετρητή;
2. Εμφανίζεται το ενεργό τμήμα του Ιστοτόπου (π.χ. 'Εκθέσεις', 'Δήλωση Αποστολής') επίσης στη γραμμή τίτλου, προκειμένου να διευκολυνθεί η πλοήγηση;
3. Είναι το όνομα του Ιστοτόπου το πιο εμφανές κείμενο στην αρχική σελίδα;
4. Το URL είναι αντιπροσωπευτικό της φύσης του Ιστοτόπου;
5. Η δήλωση αποστολής του Ιστοτόπου εμφανίζεται σε προεξέχουσα θέση στην αρχική σελίδα;
6. Η δήλωση αποστολής αναφέρει ξεκάθαρα τους σκοπούς, τη φύση, τον ιδιοκτήτη και το περιεχόμενο του Ιστοτόπου;
7. Υπάρχει η δήλωση αποστολής σε πολλές γλώσσες;
8. Είναι εύκολη και σαφής η εναλλαγή από τη μια γλώσσα στην άλλη;
9. Η αρχική σελίδα αναφέρει τον οργανισμό που είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη και την κατασκευή του Ιστοτόπου;
10. Αν χρησιμοποιείται animation ή μια άλλη μη-ενημερωτική σελίδα σαν πρώτη σελίδα του Ιστοτόπου, μπορεί αυτή να παρακαμφθεί εύκολα;

8. Αποδοτικός

8.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει τη δεύτερη αρχή, η οποία είναι: «**Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να συλλέγει, να ψηφιοποιεί, να τεκμηριώνει, να παρουσιάζει και να επικυρώνει το περιεχόμενό του με σκοπό τη δημιουργία ενός αποδοτικού (effective) δικτυακού κόμβου για τους χρήστες**».

8.2 Σχόλια

Ο πυρήνας της αρχής της αποδοτικότητας είναι το **περιεχόμενο** - ένας υψηλής ποιότητας Ιστότοπος πρέπει να έχει περιεχόμενο που είναι:

- κατάλληλα επιλεγμένο και σχετικό,
- έγκυρο και σωστό,
- συνοδευόμενο από σωστά σχόλια και πρόσθετες πληροφορίες και
- καλά-παρουσιασμένο.

Ένα δεύτερο κρίσιμο στοιχείο ενός αποδοτικού Ιστοτόπου είναι η **ευκολία με την οποία οι χρήστες μπορούν να πλοηγηθούν** στο υλικό που παρουσιάζεται.

8.2.1 Σχετικότητα και επιλογή

Οι πολιτιστικοί Ιστότοποι παράγονται από πολιτιστικούς οργανισμούς που έχουν, ως σημαντικό προτέρημα, τον πολύ μεγάλο όγκο πολιτιστικού περιεχομένου. Αυτό το περιεχόμενο μπορεί να είναι βιβλία, εικόνες, αγάλματα, κτήρια, ιστορικές περιοχές ή να λάβει άλλες μορφές. Σε πολλές περιπτώσεις, τα συνολικά τεκμήρια ενός πολιτιστικού οργανισμού δεν μπορούν να τοποθετηθούν σε έναν Ιστότοπο, απλά επειδή υπάρχει πάρα πολύ υλικό. Αυτό σημαίνει ότι **η επιλογή είναι κρίσιμη**. Οποιοδήποτε πρόγραμμα ή πρωτοβουλία που δημιουργούν έναν πολιτιστικό Ιστότοπο πρέπει να θέσει κριτήρια επιλογής που επιτρέπουν την επιλογή του περιεχομένου που πρόκειται να ψηφιοποιηθεί και να δημοσιευτεί on-line. Τα κριτήρια ποικίλουν από πρόγραμμα σε πρόγραμμα, από οργανισμό σε οργανισμό. Καλά παραδείγματα αποτελούν:

- απαίτηση χρηστών – επιλογή των δημοφιλέστερων αντικειμένων,
- προσδοκώμενο κοινό – επιλογή των αντικειμένων που πιθανώς θα είναι ιδιαίτερα σημαντικά για το επιλεγμένο ακροατήριο
- διατήρηση – επιλογή των ευαίσθητων αντικειμένων και περιορισμός της πρόσβασης στα πρωτότυπα,
- θέμα του έργου – επιλογή των αντικειμένων που ταιριάζουν στο θέμα του έργου,

- συνεργασία με άλλους οργανισμούς – επιλογή αντικειμένων που ταιριάζουν στο θέμα μιας συνεργατικής έκθεσης ή ενός έργου που περιλαμβάνει άλλους οργανισμούς.

Ένα καλά επιλεγμένο σύνολο On-line αντικειμένων ενισχύει πολύ την αξία ενός πολιτιστικού Ιστοτόπου στο συγκεκριμένο φορέα. Η παρουσίαση του περιεχομένου που ο τελικός χρήστης ψάχνει, αυξάνει την αποτελεσματικότητα του χρήστη. Φυσικά, αυτό απαιτεί την κατανόηση του τι ψάχνει ο χρήστης – κάποια έρευνα σε αυτήν την περιοχή μπορεί να είναι σημαντική πριν αρχίσουν οι τεχνικές πτυχές του έργου.

8.2.2 Ακρίβεια

Ανεξάρτητα από τα αντικείμενα που επιλέγονται και παρουσιάζονται σε έναν πολιτιστικό Ιστότοπο, είναι σημαντική η ευθύνη του πολιτιστικού οργανισμού να εξασφαλίσει ότι οι πληροφορίες και το περιεχόμενο που παρέχονται είναι απόλυτα σωστά. Οι πολιτιστικοί Ιστότοποι ασκούν σημαντική εκπαιδευτική και ερευνητική επίδραση και είναι σημαντικοί πόροι για αυτές τις περιοχές – τα λάθη υπονομεύουν πολύ την αξία οποιουδήποτε πολιτιστικού Ιστοτόπου.

Πρέπει να διασφαλιστεί ότι το περιεχόμενο και οποιοδήποτε συνοδευτικό κείμενο αναθεωρούνται από τους εμπειρογνώμονες πριν από τη δημοσίευσή τους. Συχνά, το τεχνικό προσωπικό που συμμετέχει στην ψηφιοποίηση και τη δημοσίευση στο Διαδίκτυο δεν μπορεί να έχει την απαιτούμενη συγκεκριμένη πείρα.

Μπορεί να σημειωθεί, εντούτοις, ότι σε περίπτωση που το υλικό δεν είναι 100% σωστό, αυτό μπορεί να επισημανθεί και να γίνει εμφανές στο χρήστη, από το να μην επιδειχθεί.

8.2.3 Πρόσθετες πληροφορίες

Ενώ ο πυρήνας πολλών πολιτιστικών Ιστοτόπων αποτελείται από τα μοναδικά πολιτιστικά αντικείμενα που παρουσιάζει, ο Ιστότοπος θα κερδίσει πολλούς τελικούς χρήστες, εάν όλα τα αντικείμενα υποστηρίζονται από πρόσθετες πληροφορίες. Τέτοιες πληροφορίες μπορούν να καλύψουν την προέλευση των αντικειμένων, των ιστορικών γεγονότων ή των ατόμων που σχετίζονται με το αντικείμενο, των συνδέσεων προς σχετικά αντικείμενα στον ίδιο και σε άλλους πολιτιστικούς οργανισμούς, των λογοτεχνικών αναφορών στα αντικείμενα, κ.λ.π.

Μια γυμνή εικόνα, ανεξάρτητη από το αντικείμενο που αναπαριστά, έχει περιορισμένη αξία για τον τελικό χρήστη. Οι πρόσθετες πληροφορίες αυξάνουν την αξία του περιεχομένου και της αποδοτικότητας του Ιστοτόπου.

Οι πολιτιστικοί Ιστότοποι πρέπει να εξετάσουν τη χρήση καθιερωμένων προτύπων μεταδεδομένων, όπως το Dublin Core, ως πλαίσιο για πρόσθετη πληροφορία. Αυτό το θέμα συζητείται περαιτέρω κάτω από την αρχή της διαλειτουργικότητας.

Όσο είναι εφικτό, οι ετικέτες και οι πρόσθετες πληροφορίες πρέπει να είναι πολύγλωσσες. Αυτό αυξάνει το ακροατήριο για το οποίο ο Ιστότοπος είναι αποτελεσματικός.

8.2.4 Παρουσίαση

Η συνολική ευχρηστία και η αίσθηση οποιουδήποτε Ιστοτόπου, συμπεριλαμβανομένων των πολιτιστικών Ιστοτόπων, ασκούν σημαντική επίδραση στην αποδοτικότητα του Ιστοτόπου. Αυτή η περιοχή περιλαμβάνει την πλοήγηση, την επιλογή χρωμάτων, την παρουσίαση των εικόνων, κ.λ.π.

Ένα μεγάλο μέρος αυτού είναι αρκετά υποκειμενικής φύσης. Εντούτοις, τα ακόλουθα πρέπει να ληφθούν υπόψη από όλους τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους:

- Όλες οι εικόνες πρέπει να ονομάζονται σαφώς, με έναν τίτλο πρόσθετα σε οποιοδήποτε κείμενο ALT που συνδέεται με την εικόνα.
- Η σχέση μεταξύ των εικόνων (ή των τρισδιάστατων παρουσιάσεων ή άλλων ψηφιακών χειροποίητων αντικειμένων) και των πρόσθετων πληροφοριών πρέπει να είναι σαφής. Δεν πρέπει να υπάρχει καμία σύγχυση ως προς το για ποια εικόνα ισχύει μια συγκεκριμένη περιγραφή. Αυτό ισχύει εξίσου για τις πολύγλωσσες πληροφορίες.
- Όλοι οι σύνδεσμοι πρέπει να λειτουργούν σωστά και ο κάθε σύνδεσμος πρέπει να οδηγεί στο σημείο που αναμένει ο χρήστης.
- Οι εικόνες πρέπει να παρουσιάζονται σε κατάλληλη ανάλυση. Για το πολιτιστικό περιεχόμενο, η υψηλή ανάλυση είναι συχνά σημαντική έτσι ώστε να επιτρέπεται κατάλληλη μελέτη. Για αυτό πρέπει να εφαρμοστούν κατάλληλες τεχνικές λύσεις, που να λαμβάνουν υπόψη την Προστασία των Πνευματικών Δικαιωμάτων (IPR).
- Οι μεγάλες εικόνες θα πρέπει να παρουσιάζονται ως χαμηλής ανάλυσης μικρογραφίες, με την επιλογή της φόρτωσης μεγαλύτερων εικόνων.

8.2.5 Πλοήγηση

Η δυνατότητα να βρεθεί κάποιος σε έναν Ιστότοπο και να προσεγγίσει τις πληροφορίες που καλύπτουν τις απαιτήσεις κάποιου είναι κεντρική στην αποτελεσματικότητα οποιουδήποτε Ιστοτόπου, πολιτιστικού ή άλλου.

Ενώ το θέμα της πλοήγησης ενός Ιστοτόπου είναι πάρα πολύ μεγάλο για να καλυφθεί με οποιεσδήποτε λεπτομέρειες εδώ, τα ακόλουθα μπορούν να ληφθούν υπόψη:

- Ο χρήστης πρέπει πάντα να ξέρει που βρίσκεται μέσα στον Ιστότοπο, σε σχέση με τα άλλα μέρη του Ιστοτόπου. Αυτό επιτυγχάνεται χαρακτηριστικά με τους μηχανισμούς όπως το “crumbtrail” (>>είστε εδώ >> **Ιστότοπος** >> **Περιεχόμενο** >> **Κατηγορία** >> **Σελίδα** >> ή κάτι παρόμοιο).

- Ο χρήστης πρέπει πάντα να είναι σε θέση να επιστρέψει στη σελίδα που επισκέφτηκε πρόσφατα. Αυτό πρέπει ιδανικά να γίνεται με τη χρήση του κουμπιού «πίσω» του φυλλομετρητή. Η χρήση των τεχνολογιών που παρακαλύδουν αυτό πρέπει να αποφευχθεί ει δυνατόν.
- Για τις μεγάλες σελίδες, θα πρέπει να εξεταστούν οι επιλογές των «page jumps». Τα «page jumps» φέρνουν το χρήστη σε ένα συγκεκριμένο τμήμα μέσα σε μια σελίδα, χωρίς την ανάγκη της κύλισης προς τα κάτω.
- Ο χρήστης πρέπει πάντα να είναι σε θέση να επιστρέψει στην αρχική σελίδα του Ιστοτόπου. Αυτό μπορεί να δίνεται ως λειτουργία ενός «cumbtrail» ή μπορεί να υλοποιείται παρέχοντας την επιλογή πατήματος ενός κουμπιού με όνομα «Αρχική» ή κάτι παρόμοιο.
- Μια περίληψη της δομής του Ιστοτόπου, με συνδέσμους προς τα κύρια τμήματα, μπορεί να απλοποιήσει την εύρεση των πληροφοριών που αναζητούν οι χρήστες. Ένας χάρτης Ιστοτόπου μπορεί να παρασχεθεί.
- Σε έναν Ιστότοπο πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα αναζήτησης. Αυτό το εργαλείο αναζήτησης πρέπει να είναι όσο το δυνατόν περιεκτικό, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η πιθανότητα ότι ο χρήστης θα βρει αυτό που επιθυμεί. Πρέπει να εξεταστούν το στοιχείο META της HTML και η απλή ευρετηρίαση κειμένων.

8.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος αποδοτικός, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της αποδοτικότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% αποδοτικός» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

Τα Κριτήρια για την αποδοτικότητα περιλαμβάνουν:

- Οι ανάγκες των χρηστών έχουν σκιαγραφηθεί βάσει έρευνας στην οποία συμμετείχαν ομάδες χρηστών
- Τα κριτήρια επιλογής του περιεχομένου απεικονίζουν τις απαιτήσεις του προσδοκώμενου κοινού.
- Όλα τα αντικείμενα προσδιορίζονται σωστά
- Όλα τα αντικείμενα συνδέονται με το σωστό πρόσθετο υλικό
- Όλο το πρόσθετο υλικό είναι εντελώς σωστό
- Τα αντικείμενα και το πρόσθετο υλικό έχουν αναθεωρηθεί από τους εμπειρογνώμονες στον τομέα του πολιτισμού
- Οι πρόσθετες πληροφορίες πρέπει να δομηθούν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα μεταδεδομένων

- Οι ετικέτες των αντικειμένων και οι πρόσθετες πληροφορίες είναι πολύγλωσσες
- Όλοι οι σύνδεσμοι λειτουργούν όπως αναμένεται
- Οι εικόνες παρουσιάζονται σε μια κατάλληλη ανάλυση
- Όπου είναι απαραίτητο, χρησιμοποιούνται μικρογραφίες.
- Οι υψηλής ευκρίνειας εικόνες είναι επίσης διαθέσιμες (ζήτημα Προστασίας Πνευματικών Δικαιωμάτων)

Πρόσθετα Κριτήρια για την πλοήγηση είναι τα εξής (χωρίς ωστόσο να περιορίζονται σε αυτά):

- Διαθεσιμότητα Crumbtrail
- Το κουμπί «Πίσω» του φυλλομετρητή λειτουργεί όπως αναμένεται
- Χρήση «page jumps», εάν είναι απαραίτητο
- Η αρχική σελίδα είναι πάντα προσιτή
- Διαθεσιμότητα χάρτη Ιστοτόπου
- Δυνατότητα αναζήτησης Ιστοτόπων

8.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Οι ανάγκες των χρηστών έχουν σκιαγραφηθεί βάσει έρευνας στην οποία συμμετείχαν ομάδες χρηστών.
- Τα κριτήρια επιλογής του περιεχομένου αντανakλούν τις ανάγκες των χρηστών.
- Όλα τα αντικείμενα έχουν μια σωστή περιγραφή.
- Όλα τα αντικείμενα συνδέονται με το σωστό υποστηρικτικό υλικό.
- Οι πρόσθετες πληροφορίες είναι σωστές και ακριβείς.
- Τα αντικείμενα και το υλικό υποστήριξης έχουν ελεγχθεί από ειδικούς.
- Οι πληροφορίες υποστήριξης συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα μεταδεδομένων.
- Οι περιγραφές των αντικειμένων και οι πληροφορίες υποστήριξης παρέχονται σε πολλές γλώσσες.
- Όλοι οι σύνδεσμοι λειτουργούν όπως αναμένεται.
- Οι εικόνες παρουσιάζονται σε κατάλληλη ανάλυση.
- Όπου είναι απαραίτητο χρησιμοποιούνται μικρογραφίες.
- Οι υψηλής ανάλυσης εικόνες είναι διαθέσιμες (ζήτημα IPR)
- Είναι διαθέσιμος μηχανισμός “crumbtrail”
- Το κουμπί «Πίσω» του φυλλομετρητή λειτουργεί όπως αναμένεται.
- Χρησιμοποιούνται “page jumps” όπου είναι απαραίτητο.
- Η αρχική σελίδα είναι πάντα προσβάσιμη.
- Υπάρχει χάρτης του Ιστοτόπου.
- Υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης.

8.5 Πρακτικός έλεγχος

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της αποδοτικότητας.

1. Οι ανάγκες των χρηστών έχουν σκιαγραφηθεί βάσει έρευνας στην οποία συμμετείχαν ομάδες χρηστών;
2. Αντανακλούν τα κριτήρια επιλογής περιεχομένου τις ανάγκες των χρηστών;
3. Μετά την ψηφιοποίηση και την κατασκευή των Ιστοσελίδων, το περιεχόμενο ελέγχθηκε από ειδικούς προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο προσδιορισμός των αντικειμένων είναι σωστός;
4. Έχουν ελέγξει οι ειδικοί τις πληροφορίες υποστήριξης;
5. Είναι εμφανές ποιες πληροφορίες υποστήριξης αντιστοιχούν σε ποιο πολιτιστικό αντικείμενο;
6. Συμμορφώνονται οι πληροφορίες υποστήριξης με τα διεθνή πρότυπα μεταδεδομένων όπως το Dublin Core;
7. Παρέχονται οι περιγραφές των αντικειμένων και οι πληροφορίες υποστήριξης σε πολλές γλώσσες;
8. Είναι εύκολη η εναλλαγή μεταξύ των γλωσσών;
9. Έχουν ελεγχθεί όλοι οι σύνδεσμοι;
10. Αναπαρίστανται οι εικόνες στην κατάλληλη ανάλυση;
11. Είναι οι χρόνοι μεταφόρτωσης των εικόνων αποδεκτοί ακόμα και για αργές συνδέσεις δικτύου;
12. Έχει γίνει έλεγχος για το αν χρειάζεται χρήση μικρογραφιών;
13. Είναι διαθέσιμες εικόνες υψηλής ανάλυσης;
14. Έχουν ληφθεί υπόψη ζητήματα IPR (Προστασία Πνευματικών Δικαιωμάτων) και DMR (Διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων) για τις εικόνες αυτές;
15. Έχουν εξεταστεί οι προτάσεις για πλοήγηση;
16. Οι ομάδες χρηστών έχουν ελέγξει τον Ιστότοπο ως προς την ευχρηστία και την πλοηγησιμότητά του;

9. Διατηρήσιμος

9.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την τρίτη αρχή ποιότητας, που είναι: *«Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να υλοποιεί τις οδηγίες της πολιτικής για ποιότητα υπηρεσιών προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτός διατηρείται (maintained) και ενημερώνεται σε ένα κατάλληλο επίπεδο».*

9.2 Σχόλια

Αυτή η αρχή καλύπτει την ανάγκη για οποιοδήποτε Ιστότοπο, πολιτιστικό ή άλλο, να παρέχει ποιότητα υπηρεσιών. Εστιάζει συγκεκριμένα στο ζήτημα της επικαιρότητας – οι πληροφορίες για τον Ιστότοπο πρέπει να είναι ενήμερες. Αυτό σημαίνει ότι:

- το περιεχόμενο του Ιστοτόπου που καθίσταται **ξεπερασμένο** ή άσχετο μετά από μια δεδομένη ημερομηνία πρέπει να αφαιρείται
- το περιεχόμενο που πρέπει να τηρηθεί ενήμερο, όπως η τρέχουσα πρόοδος ενός έργου ή μιας πρωτοβουλίας, πρέπει να **διατηρηθεί**
- το περιεχόμενο πρέπει να αναθεωρείται περιοδικά για να εξασφαλιστεί ότι είναι ακόμα σχετικό και σωστό. Πρέπει να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε απαίτηση για **αναζωογόνηση** του περιεχομένου.

9.2.1 Τεχνική διατήρηση

Η διατήρηση αναφέρεται επίσης στη συνεχόμενη λειτουργία του Ιστοτόπου και στη διαθεσιμότητα του στο Διαδίκτυο. Αυτό οδηγεί σε μια απαίτηση για τα τακτικά back-ups του Ιστοτόπου και για την επέκταση των κατάλληλων τεχνικών πόρων προκειμένου να καταστεί λειτουργική η τεχνική πλατφόρμα του Ιστοτόπου. Η τεχνική διατήρηση πρέπει να αποτελέσει το αντικείμενο μιας πολιτικής επιπέδων υπηρεσιών που προσδιορίζει τι απαιτείται.

9.2.2 Απαρχαίωση

Πολλοί Ιστότοποι, και πολιτιστικοί και άλλοι, έχουν τμήματα όπως «τελευταία νέα», «επερχόμενα γεγονότα» και «whats'on». Αυτά τα τμήματα συχνά έχουν μεγάλη σπουδαιότητα και παρέχονται με συνδέσμους άμεσα από την αρχική σελίδα. Τέτοια τμήματα απαρχαιώνονται γρήγορα, καθώς τα γεγονότα ή οι ειδήσεις που περιγράφουν γίνονται ξεπερασμένες.

Ένας Ιστότοπος που δεν έχει καμία πρόσφατη είδηση ή γεγονός ή που εμμένει στην προώθηση των γεγονότων ή των ειδήσεων που είναι απαρχαιωμένες, δίνει μια κακή

εντύπωση της μη διατήρησης. Ακόμα κι αν ο δικτυακός κόμβος περιέχει επίσης ένα μεγάλο ποσό ανθεκτικών πληροφοριών, αυτό δεν μπορεί ποτέ να εξερευνηθεί λόγω των παλαιών «πληροφοριών» που αποθαρρύνουν το χρήστη.

Είναι σημαντικό το απαρχαιωμένο υλικό να αφαιρείται. Εντούτοις, μπορεί αυτό το υλικό να διατηρείται σε ένα «αρχείο», έτσι ώστε να παραμένει διαθέσιμο για μια ορισμένη περίοδο μετά από την αφαίρεσή του.

9.2.3 Διατήρηση περιεχομένου

Ένας άλλος σημαντικός τύπος της πρόθεσης του περιεχομένου του Ιστοτόπου είναι να κρατήσει τον τελικό χρήστη ενήμερο (παραδείγματος χάριν για την πρόοδο ενός έργου). Τέτοιο περιεχόμενο προορίζεται να προσθέτει νέο υλικό περιοδικά, με κάθε νέα προσθήκη να συμπληρώνει το παλαιότερο υλικό. Είναι σημαντικό τέτοιο υλικό να είναι ενήμερο και να διατηρείται.

Μια έκθεση προόδου ή άλλο είδος περιεχομένου που παύει να διατηρείται δίνει μια σαφή εντύπωση ότι ο Ιστότοπος δεν είναι πλέον ενδιαφέρον. Πάλι, αυτό μπορεί να αποθαρρύνει το χρήστη από την περαιτέρω έρευνα για τον Ιστότοπο.

Σαφώς, αυτός ο τύπος περιεχομένου τερματίζεται φυσικά, με το πρόγραμμα ή τη διαδικασία που τεκμηριώνει. Όταν συμβαίνει αυτό, το περιεχόμενο πρέπει να ολοκληρώνεται με ένα τελικό τμήμα που αναθεωρεί το υπόλοιπο και δίνει την περάτωση στη διαδικασία. Αυτό μπορεί προαιρετικά να ακολουθηθεί από τη μετακίνηση του περιεχομένου σε κάποιο άλλο μέρος του Ιστοτόπου.

9.2.4 Αναζωογόνηση

Ακόμη και για τους Ιστοτόπους που δεν περιέχουν περιεχόμενο κρίσιμο στο χρόνο, υπάρχει ανάγκη να διατηρηθεί ο Ιστότοπος. Σχεδόν οποιοδήποτε περιεχόμενο, που έχει μερικούς μήνες να αναθεωρηθεί από τότε που δημιουργήθηκε, τείνει να θεωρηθεί «παλιό». Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις πληροφορίες όπως οι πληροφορίες επαφής και τηλεφωνικοί αριθμοί, προσωπικές πληροφορίες και οποιοδήποτε άλλο περιεχόμενο που δεν είναι αυστηρά στατικό.

Οι πολιτιστικοί Ιστότοποι έχουν συχνά ένα μεγάλο μέρος αληθινά στατικών πληροφοριών. Τα ψηφιοποιημένα αντικείμενα, με τις περιγραφές και τις ετικέτες, δεν αλλάζουν πολύ κατά τη διάρκεια του χρόνου. Αλλά για τις εικονικές εκθέσεις αυτό δεν ισχύει.

Οποιοσδήποτε υψηλής ποιότητας Ιστότοπος πρέπει να αναθεωρεί όλο το μη-στατικό περιεχόμενό του σε περιοδική βάση, ακόμα και μόνο μια φορά κάθε λίγους μήνες. Μια τέτοια διαδικασία πρέπει να συμπεριληφθεί στο πλάνο διαχείρισης του Ιστοτόπου.

9.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας δικτυακός κόμβος διατηρείται, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της διατηρησιμότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% διατηρήσιμος» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Τα Κριτήρια για τη διατήρηση περιλαμβάνουν:

- Το κρίσιμο στο χρόνο περιεχόμενο πρέπει να αφαιρείται όταν απαρχαιώνεται
- Οι ημερομηνίες των διασκέψεων, των συνεδριάσεων, κ.λ.π. χρησιμοποιούνται ως βάση για την αφαίρεση
- Τα νέα και οι ενημερώσεις αφαιρούνται ή αρχειοθετούνται όταν παλαιώνουν
- Το περιεχόμενο των εκθέσεων αναφοράς προόδου πρέπει να κρατείται ενήμερο
- Όλο το περιεχόμενο αναθεωρείται περιοδικά και αναζωογονείται όταν χρειάζεται
- Εξετάζονται περιστασιακά νέοι τρόποι εμφάνισης
- Εγκαθιδρύονται και ελέγχονται οι διαδικασίες back-up
- Καθορίζονται συστήματα υλικού και λογισμικού για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα υπηρεσιών

9.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Το απαρχαιωμένο υλικό τοποθετείται σε αρχείο για ένα χρονικό διάστημα πριν τη διαγραφή.
- Το περιεχόμενο προόδων αναφοράς είναι ενημερωμένο.
- Για το περιεχόμενο προόδων αναφοράς που έχει ολοκληρωθεί παρατίθεται ένα συμπέρασμα και μια περίληψη.
- Το περιεχόμενο προόδων αναφοράς που έχει ολοκληρωθεί μετακινείται σε διαφορετική τοποθεσία του Ιστοτόπου.
- Υπάρχει πολιτική για αναθεώρηση και ενημέρωση όλου του μη στατικού περιεχομένου του Ιστοτόπου.
- Γίνεται πάντα περιοδική ενημέρωση.
- Εξετάζεται το ενδεχόμενο νέας εμφάνισης του Ιστοτόπου.
- Καθορίζεται πολιτική για υποστήριξη σε τεχνικά θέματα.
- Εγκαθιδρύονται και ελέγχονται διαδικασίες backup.
- Υπάρχουν πλατφόρμες υλικού και λογισμικού για τον έλεγχο λειτουργίας του συστήματος.

9.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος είναι καλά διατηρήσιμος.

1. Περιέχει ο Ιστότοπος πληροφορίες για σημαντικά γεγονότα ή ειδήσεις με συγκεκριμένες ημερομηνίες;
2. Αν περιέχει, είναι τότε όλες οι ημερομηνίες μελλοντικές ή υπάρχουν και παλαιωμένα νέα;
3. Παρουσιάζει ο Ιστότοπος αναφορές προόδου (όπως για μια εργασία, μια θεατρική παράσταση, ένα μπαλέτο ή μια εκδρομή);
4. Αν ναι είναι τότε ενημερωμένες;
5. Περιέχει ο Ιστότοπος αναφορές προόδου;
6. Αν ναι υπάρχει επίλογος και περίληψη για κάθε μια από αυτές;
7. Έχετε κάποια πολιτική για μετακίνηση ή επανατοποθέτηση αναφορών προόδου
Αν όχι, έχετε τότε σχεδιάσει καμία;
Αν ναι, είναι πλήρως υλοποιημένη;
8. Υπάρχει πολιτική για περιοδική αναθεώρηση και αναζωογόνηση του Ιστοτόπου;
Εάν όχι, μήπως θα πρέπει να σχεδιάσετε μια;
Αν υπάρχει, είναι πλήρως υλοποιημένη;
9. Έχετε σκεφτεί να αλλάξετε τη διεπαφή με το χρήστη ή την αρχική σελίδα τους τελευταίους έξι μήνες;
Θα ενθαρρύνει αυτό τη χρήση του Ιστοτόπου;
10. Έχει ο Ιστότοπος ενεργή διαδικασία backup;
11. Έχει ελεγχθεί;
12. Έχει ο Ιστότοπός σας μια συμφωνημένη και υλοποιημένη πολιτική διαθεσιμότητας υπηρεσιών;
13. Υπάρχουν πλατφόρμες υλικού και λογισμικού για τον έλεγχο λειτουργίας του συστήματος;

10. Προσβάσιμος

10.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την τέταρτη αρχή που είναι: *«Ο δικτυακός κόμβος πρέπει να είναι προσβάσιμος (accessible) από όλους τους χρήστες, ανεξάρτητα της τεχνολογίας που χρησιμοποιούν ή των ικανοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένων της πλοήγησης, του περιεχομένου και των στοιχείων αλληλεπίδρασης. Αυτό σημαίνει ότι οι χρήστες πρέπει να μπορούν να εκτελούν όλες τις ενέργειες, να προσπελαύνουν το περιεχόμενο και να χρησιμοποιούν όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται από το δικτυακό κόμβο, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους, την τεχνολογία που χρησιμοποιούν ή το περιβάλλον στο οποίο εργάζονται».*

10.2 Σχόλια

Τεχνικές πρόσβασης και Βοηθητική Τεχνολογία

Η αρχή της προσβασιμότητας εστιάζει στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν όλα τα μέλη της κοινότητας των χρηστών. Αυτοί περιλαμβάνουν τους τυφλούς και ανθρώπους με προβλήματα όρασεως, τους κωφούς και τους ανθρώπους με προβλήματα ακοής, τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα και προβλήματα επιδεξιότητας, ανθρώπους με δυσκολίες ανάγνωσης, π.χ. δυσλεξία και άνθρωποι με μαθησιακές δυσκολίες. Αξίζει να ληφθεί υπόψη ότι οι απαιτήσεις προσβασιμότητας διαφόρων ομάδων με ειδικές ανάγκες εξετάζονται ελάχιστα, παραδείγματος χάριν των κωφών ανθρώπων και των ανθρώπων με δυσκολίες εκμάθησης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο πολιτισμός είναι μέρος της κληρονομιάς όλων των πολιτών της ΕΕ – έτσι, πρέπει όλοι να είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στους πολιτιστικούς Ιστοτόπους.

Οι τεχνολογίες Διαδικτύου κάνουν μεγάλη χρήση εικόνων, εικονιδίων, σχημάτων και χρωμάτων για να αλληλεπιδράσουν με το χρήστη. Αυτή η οπτική διεπαφή είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας του Ιστού, που τον καθιστά ελκυστικό και διαισθητικό στο ευρύ κοινό. Δυστυχώς, αυτή η οπτική εστίαση καθιστά μερικές φορές τον Ιστό λιγότερο προσιτό σε εκείνους που έχουν προβλήματα όρασης.

Υπάρχει μια κατηγορία τεχνολογιών που ενεργεί ως διασυνδετικό στοιχείο μεταξύ του Ιστού και εκείνων που έχουν δυσκολίες χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο παράδειγμα πρόσβασης φυλλομετρητής - ποντίκι - πληκτρολόγιο. Περιλαμβάνουν συσκευές ενδιάμεσων με το χρήστη για να αναπληρώσουν το ποντίκι και το πληκτρολόγιο, τις οθόνες Braille και πληκτρολόγια, καθώς επίσης και τις εφαρμογές λογισμικού οι οποίες «αναγιγνώσκουν» τις ιστοσελίδες.

Ο πυρήνας της αρχής της προσβασιμότητας είναι ότι οι πολιτιστικοί Ιστότοποι πρέπει να διευκολύνουν τη χρήση τέτοιων συμπληρωματικών τεχνολογιών. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι οι Ιστότοποι πρέπει να στοχεύσουν να συμμορφωθούν με τις διεθνείς καλές πρακτικές και τα πρότυπα που κυβερνούν την προσβασιμότητα. Οι πιο διαδεδομένες από αυτές είναι οι οδηγίες **πρωτοβουλίας πρόσβασης στον Ιστό (WAI) της W3C** (<http://www.w3.org/WAI/>). Αυτές οι οδηγίες απονέμουν ένα ορισμένο επίπεδο συμμόρφωσης στους Ιστοτόπους, με βάση το βαθμό στον οποίο διευκολύνουν τις συμπληρωματικές τεχνολογίες πρόσβασης. Σε έναν μεγάλο βαθμό, αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ότι σημαίνει το βαθμό στον οποίο ένα ισοδύναμο κειμένου παρέχεται για κάθε οπτικό στοιχείο διεπαφών, όπως εικόνες, κουμπιά, κ.λ.π. Αυτό μπορεί να λάβει τη μορφή μιας παράλληλης έκδοσης ενός Ιστοτόπου «κείμενο-μόνο» ή να περιλάβει προσεκτικό προγραμματισμό και υλοποίηση ενός Ιστοτόπου διπλής χρήσεως.

Ευτυχώς, διατίθενται εργαλεία που αυτοματοποιούν τη διαδικασία της επαλήθευσης ως προς τη συμμόρφωση. Τέτοιο λογισμικό πρέπει να χρησιμοποιηθεί από όλα τα πολιτιστικά ιδρύματα. Ένας κατάλογος εργαλείων ελέγχου προσβασιμότητας διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.w3.org/WAI/ER/existingtools.html>. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα αυτοματοποιημένα εργαλεία δεν μπορούν από μόνα τους να ανιχνεύσουν εάν μια σελίδα είναι προσπελάσιμη. Θα πρέπει να υπάρχει μια συστηματική διαδικασία για την προσβασιμότητα χρησιμοποιώντας τον έλεγχο από μέρους των χρηστών, και όπου είναι πιθανό δοκιμή από ανθρώπους με ειδικές ανάγκες.

Η αρχή σημειώνει συγκεκριμένα ότι όλες οι πτυχές του Ιστοτόπου πρέπει να επιτρέπουν την καθολική πρόσβαση. Κατά συνέπεια, **πρέπει να συμμορφωθούν με τα κατάλληλα πρότυπα όχι μόνο τα στατικά στοιχεία του Ιστοτόπου**. Οι φόρμες, τα φόρουμ συζήτησης, τα διαλογικά στοιχεία, το βραχυπρόθεσμο και γρήγορα πεπαλαιωμένο περιεχόμενο, πρέπει όλα να συμμορφωθούν.

Μπορεί να διαπιστωθεί ότι υπάρχει μια αυξανόμενη τάση στην **εξουσιοδοτημένη** προσβασιμότητα, που εκφράζεται συνήθως από την άποψη της συμμόρφωσης με τις W3C οδηγίες WAI, ως τμήμα της προδιαγραφής των εθνικών και των χρηματοδοτημένων από την κυβέρνηση Ιστοτόπων. Κατά συνέπεια, αυτή η αρχή είναι πιθανό να είναι υποχρεωτική στα περισσότερα κράτη της ΕΕ στο άμεσο μέλλον.

Τεχνική πρόσβαση

Μια άλλη σημαντική πτυχή της προσβασιμότητας είναι η ανάγκη να υποστηριχθούν πολλές τεχνολογίες. Αυτό σημαίνει ότι οι πολιτιστικοί Ιστότοποι δεν πρέπει να παρουσιάζουν το on-line υλικό τους με έναν τρόπο ή μια μορφή που στηρίζεται στη χρήση μιας ενιαίας, ιδιαίτερης τεχνολογίας παρουσίασης. Οι ιδιωτικές επεκτάσεις και τα plugins πρέπει να αποφεύγονται. Διάφοροι τύποι φυλλομετρητή (π.χ. βασισμένος σε Mozilla, Netscape, Opera) πρέπει να υποστηριχθούν. Προσοχή πρέπει να δοθεί στις φορητές και κινητές πλατφόρμες παρουσίασης.

Επιπλέον, ο Ιστότοπος πρέπει να είναι εύχρηστος από εκείνους που έχουν μόνο μια αργή (π.χ. 56 kbps) σύνδεση στο Διαδίκτυο. Αυτό έχει επιπτώσεις στον τρόπο και την ποιότητα της παρουσίασης του πολιτιστικού υλικού, το οποίο τυπικά περιέχει «βαριές» εικόνες.

10.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος προσβάσιμος, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της προσβασιμότητας απεικονίζει τον αριθμό των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% προσβάσιμος» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

- Ο Ιστότοπος πρέπει να στοχεύει στη συμμόρφωση με τις οδηγίες WAI της W3C. Ο Ιστότοπος πρέπει να έχει κατάλληλες πολιτικές και συστηματικές διαδικασίες για να διασφαλίσει ότι ικανοποιεί τις κατάλληλες οδηγίες προσβασιμότητας.
- Ο Ιστότοπος πρέπει να είναι εύχρηστος και να έχει τις κατάλληλες πολιτικές και τις συστηματικές διαδικασίες για τη διασφάλιση της ευχρηστίας του.
- Κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του Ιστοτόπου, η χρήση υπερβολικού και περιττού αριθμού πολυμεσικών συνθημάτων, όπως animation, πρέπει να αποφεύγεται.
- Η χρήση του χρώματος για τη δημιουργία σημασιολογικών συνόρων μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων μιας ιστοσελίδας πρέπει να αποφεύγεται, εκτός αν μια δεύτερη και συμπληρωματική προσέγγιση χρησιμοποιείται για να καθορίσει τα ίδια σύνορα.
- Ο Ιστότοπος πρέπει να προγραμματιστεί έτσι ώστε το κείμενο του Ιστοτόπου, από μόνο του και χωρίς οποιεσδήποτε εικόνες ή άλλα στοιχεία, να μπορεί να δώσει μια πλήρη άποψη του Ιστοτόπου και να μπορεί να διαβιβάσει ένα μεγάλο μέρος της συνολικής αξίας του Ιστοτόπου.
- Ο Ιστότοπος δεν πρέπει να στηρίζεται σε ιδιόκτητες τεχνολογίες ή επεκτάσεις, ούτε στη χρήση των plugins.
- Ο Ιστότοπος πρέπει να υποστηρίζει πολλούς τύπους φυλλομετρητή.
- Ο Ιστότοπος μπορεί να υποστηρίζει κινητές και φορητές συσκευές οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού και της ανάπτυξης.
- Ο Ιστότοπος πρέπει να υποστηρίζει σημαντική πρόσβαση για εκείνους με αργές συνδέσεις Διαδικτύου.

10.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με τις οδηγίες W3C WAI.
- Η συμβατότητα με τις οδηγίες W3C WAI έχει σχεδιαστεί από την αρχή.
- Animation και πολυμέσα χρησιμοποιούνται μόνο εκεί που είναι απαραίτητα

- Δεν χρησιμοποιούνται ιδιωτικές τεχνολογίες και plugins.
- Υποστηρίζονται πολλοί φυλλομετρητές.
- Οι αργές δικτυακές συνδέσεις δεν αποτελούν μεγάλο εμπόδιο.

10.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της προσβασιμότητας.

1. Συμμορφώνεται ο Ιστότοπος με τις οδηγίες W3C WAI;
2. Σχεδιάστηκε ο Ιστότοπος από την αρχή ώστε να υποστηρίζει πρόσβαση από μεγάλο εύρος καναλιών μεταφοράς;
3. Προκαλεί αίσθηση ο Ιστότοπος χωρίς τις εικόνες;
4. Έχει ο Ιστότοπος αξία ακόμα και χωρίς εικόνες;
5. Σχεδιάστηκε ο Ιστότοπος από την αρχή ώστε να υποστηρίζει καθολική πρόσβαση;
6. Στηρίζεται ο Ιστότοπος σε ιδιόκτητες τεχνολογίες και plugins;
7. Υποστηρίζονται πολλοί φυλλομετρητές;
8. Υποστηρίζονται κινητές και συσκευές χειρός;
9. Υποστηρίζονται αργές δικτυακές συνδέσεις;

11. Στόχευση στον τελικό χρήστη

11.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την πέμπτη αρχή ποιότητας που είναι: *“Ο σχεδιασμός του Ιστότοπου πρέπει να είναι ανθρωποκεντρικός (user-centred), λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των χρηστών και εξασφαλίζοντας τη σχετικότητα και την ευκολία χρήσης μέσω της αξιολόγησης και της ανατροφοδότησης”*.

11.2 Σχόλια

Η αρχή αυτή εστιάζει στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν πρώτα απ' όλα οι απαιτήσεις του τελικού χρήστη. Ένας Ιστότοπος αποτελεί διευκόλυνση για το χρήστη, καθώς του παρέχει πληροφορίες και υπηρεσίες. Κατά συνέπεια, είναι κρίσιμο ο χρήστης να βρίσκει τον Ιστότοπο χρήσιμο, εύχρηστο και ελκυστικό.

Η στόχευση στον τελικό χρήστη έχει διάφορες σημαντικές πτυχές, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Σχετικότητα του περιεχομένου – βρίσκει ο χρήστης αυτό που χρειάζεται;
- Ευκολία χρήσης διεπαφών - είναι ο χρήστης άνετος με τον τρόπο που παρουσιάζεται το περιεχόμενο και οι υπηρεσίες;
- Πλοήγηση – μπορεί ο χρήστης να βρει εύκολα αυτό που θέλει;
- Εμπλοκή – μπορούν οι χρήστες να επιδράσουν στον τρόπο που σχεδιάζεται ο Ιστότοπος και πώς αυτός εξελίσσεται κατά το πέρασμα του χρόνου;
- Δέσμευση, Υποχρέωση – μπορεί ο χρήστης να συνεισφέρει περιεχόμενο που εμπλουτίζει τον Ιστότοπο;

Αυτές οι πτυχές αφορούν σχεδόν σε όλες τις άλλες αρχές ποιότητας, ιδιαίτερα στη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα – αυτό απεικονίζει την κεντρικότητα και την κρίσιμη φύση αυτής της αρχής. Η σχετικότητα, η διεπαφή χρήστη και η πλοήγηση συζητούνται με αυτές τις άλλες αρχές. Το τμήμα αυτό επικεντρώνεται σε:

- διαβούλευση, προσφυγή για παροχή υπηρεσιών σε χρήστες,
- συμμετοχή χρηστών και
- συνεισφορά χρηστών

11.2.1 Διαβουλεύσεις

Είναι λογικό για οποιοδήποτε οργανισμό που προγραμματίζει, σχεδιάζει ή υλοποιεί έναν Ιστότοπο να συσχεφτεί με τους χρήστες σε κάθε στάδιο. Αυτό θα βοηθήσει στη διασφάλιση ότι ο Ιστότοπος ικανοποιεί τις ανάγκες και τις προσδοκίες των χρηστών.

Αυτό είναι ιδιαίτερη περίπτωση για τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους, όπου υπάρχει μια ισχυρή πιθανότητα ότι ο οργανισμός που αναπτύσσει έναν Ιστότοπο έχει μεγάλη σχετική εμπειρία. Αυτό σημαίνει ότι η ομάδα που εμπλέκεται είναι πιθανό να γνωρίζει την ορολογία, την επαγγελματική γλώσσα, τις μεθοδολογίες και τα πλαίσια γνώσης που είναι συγκεκριμένα για τον πολιτιστικό τομέα. Εντούτοις, ο Ιστότοπος συχνά στοχεύει στο ευρύ κοινό, το οποίο μπορεί να βρει τα αποτελέσματα δύσκολα στην κατανόηση, με βαριά χρήση επαγγελματικής γλώσσας ή αλλόκοτα δομημένα. Με **την ανάμειξη δειγμάτων του προσδοκώμενου κοινού** (π.χ. χρήστες με οπτικές αναπηρίες ή μαθητές), θα επιτευχθεί μια ρεαλιστική ομαδοποίηση του προγραμματισμού του Ιστοτόπου.

Οι ομάδες εστίασης των τελικών χρηστών πρέπει να συμμετέχουν σε κάθε στάδιο του έργου. Η εργασία τους πρέπει να είναι η αναθεώρηση και η παροχή ανατροφοδότησης σε εκείνες τις πτυχές του έργου που ασκούν περισσότερη επίδραση στους χρήστες

- σχετικότητα περιεχομένου
- διεπαφή χρήστη
- πλοήγηση
- παρουσίαση
- αλληλεπιδραστικά στοιχεία
- δυνατότητα πρόσβασης.

Ο τυπικός έλεγχος και η συλλογή της ανατροφοδότησης υπό μορφή **ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων** πρέπει να χρησιμοποιηθούν, έτσι ώστε να είναι διαθέσιμα εμπειρικά στοιχεία για τις σχεδιαστικές αποφάσεις. Ιδιαίτερα χρήσιμος είναι ο έλεγχος ευχρηστίας με τους μεμονωμένους χρήστες, κατά τη διάρκεια της οποίας δίνεται στους χρήστες ένας στόχος – εργασία και παρατηρούνται έπειτα καθώς εκτελούν τον στόχο. Η παρατήρηση, που δεν πρέπει να περιλαμβάνει καθοδήγηση σχετικά με το πώς να χρησιμοποιήσουν τον Ιστότοπο, θα οδηγήσει σε συμπεράσματα σχετικά με το πότε η πλοήγηση και η παρουσίαση δεν είναι σαφείς στους χρήστες.

11.2.2 Συμμετοχή χρηστών

Μετά την ολοκλήρωση του Ιστοτόπου και τη δημοσίευσή του, θα **πρέπει να παρασχεθούν στους χρήστες ευκολίες για να δώσουν ανατροφοδότηση** και τις απόψεις τους σχετικά με τον Ιστότοπο, το περιεχόμενό του, τη διεπαφή, την πλοήγηση, κ.λ.π. Τέτοιες ευκολίες περιλαμβάνουν μια on-line έκδοση ενός ερωτηματολογίου ανατροφοδότησης, μια σελίδα σχολίων ελεύθερης μορφής, κ.λ.π.

11.2.3 Συνεισφορά χρήστη

Οι χρήστες μπορούν επίσης να συνεισφέρουν στον εμπλουτισμό ενός πολιτιστικού Ιστοτόπου δίνοντάς τους τη δυνατότητα **να δημιουργήσουν πρόσθετο περιεχόμενο**, που συνδέεται με τα υπάρχοντα αντικείμενα ή εκθέματα. Οι ιστορίες, οι μνήμες και το υλικό που δημιουργείται και προσφέρεται από το ευρύ κοινό είναι συχνά πολύ συναρπαστικό και μοναδικό πολιτιστικό υλικό - ένας πολιτιστικός Ιστότοπος μπορεί να χρησιμοποιήσει

την ευρεία πρόσβαση και τις διαλογικές ευκολίες του για να υποκινήσει τη δημιουργία τέτοιου περιεχομένου.

11.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας δικτυακός κόμβος στοχεύει στον τελικό χρήστη, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της στόχευσης στον τελικό χρήστη απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να «στοχεύει στο χρήστη κατά 75%» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

- Μια ομάδα εστίασης, αντιπροσωπευτική του προσδοκώμενου κοινού, πρέπει να συμμετέχει στη διαδικασία προδιαγραφών και σχεδιασμού, έτσι ώστε το τελικό αποτέλεσμα να ικανοποιεί τις πραγματικές ανάγκες των χρηστών.
- Οι χρήστες πρέπει να αναθεωρήσουν τα πρωτότυπα των Ιστοσελίδων, τα στοιχεία της διεπαφής χρήστη και τις παρουσιάσεις του περιεχομένου. Οι προτάσεις και η ανατροφοδότηση πρέπει να αποσπαστούν.
- Η ανατροφοδότηση χρηστών πρέπει να τεκμηριώνεται.
- Η ανατροφοδότηση αυτή πρέπει να τροφοδοτεί τη διαδικασία σχεδιασμού και να υλοποιηθεί.
- Όταν ο Ιστότοπος είναι ζωντανός, πρέπει να υπάρχουν on-line ευκολίες που να επιτρέπουν στους χρήστες να υποβάλλουν σχόλια και να παρέχουν ανατροφοδότηση.
- Αυτή η ανατροφοδότηση πρέπει να τροφοδοτεί τις αναθεωρήσεις και τους επανασχεδιασμούς.
- Ο Ιστότοπος μπορεί να περιλαμβάνει ευκολίες για να επιτρέψει στους χρήστες να συνεισφέρουν περιεχόμενο (που συστήνεται).

11.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Οι χρήστες εμπλέκονται στη διαδικασία καθορισμού των απαιτήσεων και σχεδιασμού.
- Οι χρήστες έχουν επιθεωρήσει τα πρωτότυπα στοιχεία του Ιστοτόπου.
- Οι προτάσεις και τα δεδομένα ανατροφοδότησης έχουν ληφθεί υπόψη.
- Η ανατροφοδότηση από τον χρήστη έχει αρχειοθετηθεί.

- Τα δεδομένα ανατροφοδότησης χρησιμοποιήθηκαν από τη διαδικασία σχεδίασης και υλοποιήθηκαν
- Υπάρχει online δυνατότητα για το χρήστη να παρέχει τα σχόλιά του.
- Τα δεδομένα ανατροφοδότησης χρησιμοποιούνται στις αναθεωρήσεις του Ιστοτόπου και στις αναγεννήσεις αυτού.
- Ο Ιστότοπος δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να συνεισφέρουν υλικό.

11.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της στόχευσης προς τον χρήστη.

1. Έχετε στρατολογήσει μια συγκεκριμένη ομάδα χρηστών;
2. Αντανακλά η ομάδα αυτή στο πραγματικό ακροατήριο του Ιστοτόπου;
3. Αναπαρίστανται όλα τα στοιχεία του πραγματικού ακροατηρίου στην συγκεκριμένη ομάδα χρηστών;
4. Είναι οι αρχές και σκοποί του Ιστοτόπου πλήρως σύμφωνοι με την ομάδα χρηστών;
5. Έχουν οι χρήστες επιθεωρήσει τα πρωτότυπα στοιχεία του Ιστοτόπου;
6. Έχει παράγει η ομάδα χρηστών ανατροφοδότηση;
7. Έχει η ανατροφοδότηση από τον χρήστη αρχειοθετηθεί και ενσωματωθεί στη φάση σχεδιασμού;
8. Έχει αυτή η ανατροφοδότηση αντίκτυπο σε μεταγενέστερα πρωτότυπα;
9. Αν ο Ιστότόπός σας είναι “ζωντανός” τότε:
  - a. Υπάρχουν δυνατότητες παροχής ανατροφοδότησης;
  - b. Είναι αρκετά προωθημένες;
  - c. Χρησιμοποιούνται;
  - d. Αρχειοθετείται σωστά η ανατροφοδότηση έτσι ώστε να διατηρείται για την επόμενη αναθεώρηση του Ιστοτόπου;
  - e. Αξιολογείται η ανατροφοδότηση σε περίπτωση που χρειαστεί επείγουσα αναθεώρηση του Ιστοτόπου;
10. Αν η συνεισφορά των χρηστών στον Ιστότοπο είναι κατάλληλη τότε:
  - a. Υπάρχουν δυνατότητες για τους χρήστες ώστε αυτοί να συνεισφέρουν περιεχόμενο;
  - b. Υπάρχουν οδηγίες χρήσης για τους Ιστοτόπους ώστε να είναι εύκολη η χρήση τους;
  - c. Χρησιμοποιούνται;
  - d. Αν όχι τότε συμβαίνει αυτό από έλλειψη προώθησης ή από δυσκολία χρήσης ή μήπως οι χρήστες δεν έχουν τίποτα να συνεισφέρουν;

12. Αλληλεπιδραστικός

12.1 Εισαγωγή

Η ενότητα αυτή εξετάζει την έκτη αρχή ποιότητας, που είναι: **“Ο Ιστότοπος πρέπει να είναι αλληλεπιδραστικός (responsive), επιτρέποντας στους χρήστες να επικοινωνήσουν με αυτόν και να λάβουν μια κατάλληλη απάντηση. Όπου απαιτείται, ο Ιστότοπος πρέπει να ενθαρρύνει την υποβολή ερωτήσεων, την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συζήτηση των χρηστών μεταξύ τους και με τους υπευθύνους του Ιστοτόπου.”**

12.2 Σχόλια

Η αλληλεπιδραστικότητα αφορά στη δυνατότητα του Ιστοτόπου και των κατόχων του Ιστοτόπου **να αποκριθούν στις ερωτήσεις και τις προτάσεις χρηστών**. Ιδανικά, τέτοιες απαντήσεις πρέπει να είναι σε ένα ανοικτό φόρουμ, έτσι ώστε οι άλλοι χρήστες να μπορούν να συμβάλουν στη συζήτηση, να μάθουν από τις απαντήσεις που δίνονται σε άλλους χρήστες κ.λ.π. Η αλληλεπιδραστικότητα υπερβαίνει το ζήτημα της στόχευσης προς τους χρήστες, επειδή περιλαμβάνει την έννοια της συμμετοχής χρηστών και της παραγωγής περιεχομένου από τους χρήστες, παρά απλά την κατανάλωση του περιεχομένου από τους χρήστες.

Ένας αλληλεπιδραστικός Ιστότοπος **προσθέτει αξία και ενδιαφέρον** για τους τελικούς χρήστες λόγω της διαλογικής φύσης του. Δεδομένου ότι οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να προσθέσουν υλικό στον Ιστότοπο, να υποβάλουν ερωτήσεις και να διαμοιραστούν απόψεις, αυτό καθιστά τον Ιστότοπο ελκυστικότερο.

Η αλληλεπιδραστικότητα είναι **ιδιαίτερα σημαντική για τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους**. Η υψηλή αξία της γνώσης και οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές εφαρμογές του πολιτιστικού υλικού σημαίνει ότι οι ερωτήσεις είναι πιθανές και η ανάγκη για ειδική βοήθεια είναι αρκετά υψηλή. Επιπλέον, η αξία της ανταλλαγής πληροφοριών (ερώτηση, απάντηση και εξήγηση) είναι πιθανό να είναι υψηλή, δεδομένου ότι αφορά πολιτιστικά θέματα.

Όπως σημειώνεται στο προηγούμενο (στόχευση προς τους χρήστες) τμήμα, η δυνατότητα να προσθέτουν περιεχόμενο οι χρήστες συστήνεται για τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους.

Η έννοια της αλληλεπιδραστικότητας πρέπει **να υποστηριχθεί και να υλοποιηθεί** μέσα στον οργανισμό. Ένα συγκεκριμένο μέλος του προσωπικού πρέπει να διαθέσει το χρόνο και τους πόρους στην απάντηση των ερωτήσεων και στη διαχείριση οποιονδήποτε φόρουμ ή άλλων on-line ευκολιών για την αλληλεπίδραση των χρηστών. Αυτό το μέλος του προσωπικού πρέπει στη συνέχεια να έχει πρόσβαση στους εμπειρογνώμονες του τομέα που είναι έτοιμοι και πρόθυμοι να βοηθήσουν.

Συνιστάται μια πολιτική αλληλεπίδρασης. Μια τέτοια πολιτική μπορεί να δηλώσει επίπεδα υπηρεσιών που πρέπει να υποστηρίζονται, από την άποψη των συνιστώμενων χρόνων απόκρισης.

12.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος αλληλεπιδραστικός, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της αλληλεπιδραστικότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% αλληλεπιδραστικός» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

- Πρέπει να είναι διαθέσιμη μια δυνατότητα για τους χρήστες να υποβάλουν ερωτήσεις.
- Πρέπει να είναι διαθέσιμος ένας συγκεκριμένος πόρος για τη λήψη των ερωτήσεων και των απαντήσεων σε αυτές.
- Αυτός ο πόρος πρέπει να έχει εκπαιδευθεί και να έχει ενημερωθεί.
- Αυτός ο πόρος πρέπει να έχει πρόσβαση στους εμπειρογνώμονες του τομέα.
- Αυτοί οι εμπειρογνώμονες του τομέα πρέπει να έχουν ενημερωθεί και πρέπει να έχουν δεσμευθεί να βοηθήσουν όπου είναι απαραίτητο.
- Μια πολιτική σχετικά με την ταχύτητα της απάντησης μπορεί να πλαισιωθεί επίσημα, να υιοθετηθεί και να δημοσιευθεί στον Ιστότοπο.
- Μια περιοχή φόρουμ ή συζήτησης όπου οι χρήστες μπορούν να μοιραστούν ερωτήσεις, απαντήσεις, εμπειρία, ιδέες και προτάσεις μπορεί να παρασχεθεί (συστήνεται).
- Μια διαδικασία μετριοπάθειας και έγκρισης πρέπει να είναι σε ισχύ για να εξασφαλίζει ότι ο Ιστότοπος δεν χρησιμοποιείται ως όχημα για απαράδεκτο ή ακατάλληλο περιεχόμενο.
- Ένα τέτοιο φόρουμ πρέπει να ρυθμιστεί από ένα συγκεκριμένο, δεσμευμένο μέλος του προσωπικού, που εργάζεται υπό παρόμοιους όρους με τον πόρο που δίνει τις απαντήσεις, που συζητείται παραπάνω.

12.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Υπάρχει δυνατότητα υποβολής ερωτήσεων
- Οι πόροι που δίνουν τις απαντήσεις αναγνωρίζονται
- Οι πόροι που δίνουν τις απαντήσεις εκπαιδεύονται και τους ανατίθονται αρμοδιότητες
- Οι υπεύθυνοι των τομέων έχουν πρόσβαση στους πόρους που δίνουν τις απαντήσεις
- Οι ειδικοί έχουν συνοψίσει και επικυρώσει τους πόρους που δίνουν τις απαντήσεις
- Έχει υιοθετηθεί πολιτική για υπηρεσίες απάντησης
- Υπάρχει forum για τους χρήστες
- Οι πόροι διαχείρισης του forum ταυτοποιούνται
- Οι πόροι διαχείρισης του forum εκπαιδεύονται και τους ανατίθονται αρμοδιότητες
- Υπάρχει διαδικασία για μετριάσμο
- Οι ειδικοί πρέπει να έχουν πρόσβαση στους πόρους του forum

12.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της αλληλεπιδραστικότητας.

1. Περιέχει ο Ιστότοπος μια σελίδα όπου μπορούν να υποβληθούν ερωτήσεις;
2. Υπάρχει κάποιο μέλος του προσωπικού που μπορεί να απαντήσει τις ερωτήσεις;
3. Έχει εκπαιδευτεί αυτό το προσωπικό;
4. Έχει ανατεθεί προσωπικό για να παρέχει αυτήν την υπηρεσία;
5. Έχουν οι ειδικοί πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες ώστε να μπορούν να απαντήσουν σε οποιοδήποτε είδους ερώτηση;
6. Έχει ανατεθεί αρμοδιότητα στους ειδικούς για να παρέχουν απαντήσεις;
7. Έχει υιοθετηθεί πολιτική για τις υπηρεσίες απάντησης;
8. Έχει διευκρινιστεί και επικυρωθεί από το σχετικό προσωπικό;
9. Υπάρχει ανοιχτό forum, περιοχή συζήτησης, ή κάποιος άλλος μηχανισμός όπου οι χρήστες μπορούν να συζητήσουν θέματα και να υποβάλλουν ερωτήσεις;
10. Υπάρχει διαδικασία μετριάσμού η οποία προστατεύει τον Ιστότοπο από ακατάλληλες συνεισφορές;
11. Αν ναι, είναι αυτές διαχειρίσιμες από μια υπεύθυνη αρχή;

13. Πολύγλωσσος

13.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την έβδομη αρχή ποιότητας που είναι: *“Ο Ιστότοπος πρέπει να έχει πλήρη επίγνωση της σπουδαιότητας της πολυγλωσσίας (multilinguality), παρέχοντας ένα κατώτατο επίπεδο πρόσβασης σε περισσότερες από μία γλώσσες. Αυτό σημαίνει ότι ο Ιστότοπος θα πρέπει να παρέχει σε περισσότερες από μία γλώσσες, τουλάχιστον μια εισαγωγή και έναν οδηγό των περιεχομένων του.”*

13.2 Σχόλια

Οι Ιστότοποι είναι μέσα **πρόσβασης** για το κοινό στην on-line πολιτιστική κληρονομιά. Όπως συζητήθηκε στην αρχή της προσβασιμότητας, ανωτέρω, η πρόσβαση πρέπει να είναι καθολική. Όσο μεγαλύτερο είναι το ακροατήριο που μπορεί να επιτευχθεί και να εξυπηρετηθεί από έναν Ιστότοπο, τόσο μεγαλύτερη είναι και η αξία του Ιστοτόπου.

Η γλώσσα μπορεί να είναι ένα σημαντικό εμπόδιο στην πρόσβαση. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς Ιστοτόπους – υπάρχει ένα τεράστιο ποσό υψηλής ποιότητας περιεχομένου, αλλά υπάρχουν επίσης πολλές διαφορετικές ευρωπαϊκές γλώσσες. Ένας πολιτιστικός Ιστότοπος πρέπει να στοχεύσει να υπερβεί τα εθνικά και γλωσσικά όριά του και να εξυπηρετήσει τον ευρύτερο πιθανό αριθμό ευρωπαϊκών πολιτών.

Χαρακτηριστικά, οι πολιτιστικοί Ιστότοποι παρουσιάζουν τους πολιτιστικούς πόρους ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους ή μιας ομάδας πολιτών του. Αυτή η εστίαση μπορεί να είναι ακόμα σφιχτότερη, και να παρουσιάσει μόνο το υλικό που κατέχει μια περιοχή, ένα ίδρυμα, μια ομάδα πολιτών ή μια συγκεκριμένη συλλογή. Κατά συνέπεια, είναι φυσικό ο Ιστότοπος να **δημιουργείται σε μια σχετική γλώσσα** και να στοχεύει πρώτιστα στην εξυπηρέτηση των αναγκών ενός βασικού συγκεκριμένου φορέα.

Το ακροατήριο για το πολιτιστικό υλικό υπερβαίνει τα γλωσσικά και εθνικά όρια. Ένας υψηλής ποιότητας Ιστότοπος στοχεύει να παρέχει τουλάχιστον μια βασική υπηρεσία σε εκείνους που δεν μιλούν τη μητρική γλώσσα του Ιστοτόπου. Ιδανικά, ο Ιστότοπος θα παράσχει μια υπηρεσία σε όλες τις γλώσσες των κρατών μελών της ΕΕ.

Η υποστήριξη για τη νοηματική γλώσσα πρέπει να εξεταστεί.

Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, ο ιδιοκτήτης του Ιστοτόπου πρέπει να εστιάζει στην παροχή υπηρεσιών σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες είναι εφικτό. Ακόμη και ένας μερικώς-πολύγλωσσος Ιστότοπος πρόκειται να προτιμηθεί από έναν μονόγλωσσο. Σε

βασικό επίπεδο, αυτό πρέπει να περιλαμβάνει μια περίληψη του περιεχομένου και του σκοπού του Ιστοτόπου τουλάχιστον σε μια άλλη επίσημη γλώσσα της ΕΕ.

Η πολυγλωσσία πρέπει να **προγραμματιστεί στο αρχικό στάδιο** του σχεδιασμού του Ιστοτόπου. Η ανάγκη για τα στοιχεία διεπαφής χρήστη σε περισσότερες από μια γλώσσες σημαίνει ότι ο τεχνικός σχεδιασμός αυτών πρέπει να λάβει υπόψη την ανάγκη αυτή. Η αποδοτική χρήση των αρχείων πόρων και ο χωρισμός της διεπαφής χρήστη από τα κείμενα που παρουσιάζονται μέσα σε αυτήν πρέπει να εξεταστούν. Αυτό καθιστά την υποστήριξη πολλών γλωσσών και την προσθήκη των νέων γλωσσών πιο εύκολη από ότι θα ήταν μετά την ολοκλήρωση του Ιστοτόπου. Αυτή η αρχή πρέπει επίσης να υιοθετηθεί στην ανάπτυξη των ενσωματωμένων αντικειμένων, όπως οι ταινίες flash, οι εφαρμογές τρισδιάστατης και εικονικής πραγματικότητας.

Θα βοηθούσε η συμπερίληψη των πολύγλωσσων πτυχών του Ιστοτόπου να δημοσιευτούν και να επικυρωθούν ως επίσημη **πολιτική πολυγλωσσίας**. Μια τέτοια πολιτική θα μπορούσε έπειτα να χρησιμοποιηθεί για να επικυρώσει τα στοιχεία του Ιστοτόπου όπως εμφανίζονται, προκειμένου να ελέγξει ότι παρέχεται η πολυγλωσσία.

13.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος πολύγλωσσος, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της πολυγλωσσίας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% πολύγλωσσος» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

- Τμήμα κειμένου του Ιστοτόπου πρέπει να διατίθεται σε περισσότερες από μια γλώσσες
- Η νοηματική γλώσσα μπορεί να υποστηριχθεί
- Υποστήριξη των γλωσσών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τις χρησιμοποιούν μετανάστες
- Η ταυτότητα του Ιστοτόπου και πληροφορίες για το προφίλ πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες.
- Η κύρια λειτουργικότητα του Ιστοτόπου (αναζήτηση, πλοήγηση) πρέπει να είναι διαθέσιμη σε πολλές γλώσσες.
- Ίδανικά, το στατικό περιεχόμενο (εικόνες και περιγραφές, μονογραφίες, άλλο πολιτιστικό περιεχόμενο) πρέπει επίσης να είναι διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες.
- Η αλλαγή μεταξύ των γλωσσών πρέπει να είναι εύκολη.

- Η δομή και το σχεδιάγραμμα του Ιστοτόπου δεν πρέπει να ποικίλει ανάλογα με τη γλώσσα – ο σχεδιασμός του Ιστοτόπου και η γλώσσα διεπαφής χρήστη πρέπει να διαχωρίζονται λογικά.
- Η πολυγλωσσία πρέπει να οδηγείται από μια επίσημη πολιτική πολυγλωσσίας.
- Τα στοιχεία του Ιστοτόπου πρέπει να αναθεωρηθούν με βάση την πολιτική της πολυγλωσσίας.
- Μέτρα πρέπει να ληφθούν εάν τα στοιχεία του Ιστοτόπου δεν είναι τόσο πολύγλωσσα όσο πρέπει.

13.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Μέρος του περιεχομένου είναι διαθέσιμο σε περισσότερες από μια γλώσσες
- Μέρος του περιεχομένου είναι διαθέσιμο σε γλώσσα συμβόλων
- Μέρος του περιεχομένου είναι διαθέσιμο σε γλώσσες εκτός της Ευρωπαϊκής ένωσης όπου ζουν μετανάστες
- Η ταυτότητα του Ιστοτόπου και το προφίλ είναι διαθέσιμα σε περισσότερες από μια γλώσσες
- Ο πυρήνας λειτουργικότητας του Ιστοτόπου είναι διαθέσιμος σε περισσότερες από μια γλώσσες
- Το στατικό περιεχόμενο είναι διαθέσιμο σε περισσότερες από μια γλώσσες
- Υπάρχει εύκολη εναλλαγή γλωσσών
- Η δομή του Ιστοτόπου και η διεπαφή χρηστών είναι ανεξάρτητη από τη γλώσσα
- Υπάρχει πολιτική για την πολυγλωσσία η οποία οδηγεί και αυτή την άποψη
- Στον Ιστότοπο υπάρχουν αναφορές πολυγλωσσίας

13.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της πολυγλωσσίας.

1. Έχει ο Ιστότοπος πολύγλωσσο περιεχόμενο;
2. Είναι η ταυτότητα του Ιστοτόπου και το προφίλ διαθέσιμα σε περισσότερες από μια γλώσσες;
3. Υπάρχει υλικό σε γλώσσα συμβόλων;
4. Υπάρχει υλικό διαθέσιμο σε γλώσσες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου ζουν μετανάστες;
5. Διατίθεται το μη στατικό υλικό σε περισσότερες από μια γλώσσες;
6. Διατίθενται οι στατικές (πολιτιστικές) πληροφορίες σε περισσότερες από μια γλώσσες;
7. Είναι η δομή του Ιστοτόπου ανεξάρτητη από τη γλώσσα που χρησιμοποιείται;

8. Σχεδιάστηκε η πολυγλωσσία του Ιστοτόπου από την αρχή;
9. Υπάρχει πολιτική για την πολυγλωσσία;
10. Έχει αναθεωρηθεί ο Ιστότοπος βάσει μιας τέτοιας πολιτικής;

14. Διαλειτουργικότητα

14.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την ένατη αρχή ποιότητας που είναι: **“Ο Ιστότοπος πρέπει να είναι διαλειτουργικός (interoperable) και να αποτελεί μέρος των πολιτιστικών δικτύων προκειμένου να επιτρέπει τον εύκολο εντοπισμό του περιεχομένου του και των υπηρεσιών που ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών.”**

14.2 Σχόλια

Αυτή η αρχή διευρύνει την εστίαση της ποιότητας πέρα από το μεμονωμένο Ιστότοπο, με την εξέταση του **τρόπου διασύνδεσης με άλλους πολιτιστικούς Ιστοτόπους** και οντότητες, όπως οι πολιτιστικές πύλες, οι οποίες είναι υψηλότερα και χαμηλότερα στην ιεραρχία πληροφοριών.

Η εστίαση εδώ είναι **στα πρότυπα**. Εάν ένας πολιτιστικός Ιστότοπος δημιουργείται χρησιμοποιώντας τυποποιημένες τεχνολογίες και τεχνικές, μοντέλα δεδομένων και διεπαφές, αυτό διευκολύνει την αλληλεπίδραση και τη διαλειτουργικότητα με άλλους πολιτιστικούς Ιστοτόπους και on-line οντότητες. Τα πρότυπα μπορεί να καλύπτουν περιοχές όπως (αλλά μη περιορισμένες):

- Μεταδεδομένα
- Τεχνολογίες Ιστοτόπων
- Συλλογή (Harvesting)
- Κατανεμημένη αναζήτηση

Τα πρότυπα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από την αρχή της δημιουργίας του Ιστοτόπου. Είναι πολύ πιο εύκολο να χτιστεί ένας Ιστότοπος σύμφωνα με τα πρότυπα, παρά να εφευρίσκεται ο τροχός και να πρέπει να ξαναχτιστούν τα επίπεδα μετάφρασης και άλλα στοιχεία της διεπιφάνειας.

Οι λεπτομέρειες οποιονδήποτε **διεπαφών** που ο Ιστότοπος εκθέτει για λόγους διαλειτουργικότητας πρέπει να τεκμηριώνονται πλήρως και σαφώς, για να διευκολύνουν την επόμενη ένταξη στους κατανεμημένους πολιτιστικούς πόρους.

Μια δεύτερη σημαντική περιοχή είναι αυτή της **ανακαλυψιμότητας**. Για να αξιοποιηθεί η αξία ενός Ιστοτόπου, πρέπει αρχικά να προσεγγιστεί από το χρήστη, είτε άμεσα είτε σε ένα δίκτυο Ιστοτόπων. Αυτό σχετίζεται με το κριτήριο διαφάνειας. Ένας Ιστότοπος πρέπει να καταστήσει σαφές, στις αυτοματοποιημένες μηχανές αναζήτησης και τα εργαλεία, καθώς επίσης και στον χρήστη (άνθρωπο), τι περιέχει και τις υπηρεσίες ή το περιεχόμενο που προσφέρει.

14.2.1 Μεταδεδομένα

Η διαλειτουργικότητα για πολλούς Ιστοτόπους είναι κατά ένα μεγάλο μέρος, ένα ζήτημα διαμοιρασμού των πληροφοριών μεταξύ Ιστοτόπων και άλλων on-line οντοτήτων. Για τέτοιες εφαρμογές είναι σημαντικό ότι παρόμοια μοντέλα δεδομένων και σύνολα στοιχείων μεταδεδομένων χρησιμοποιούνται για σημασιολογικά παρόμοια στοιχεία και έννοιες. Με αυτό το στόχο, υπάρχουν διάφορα πρότυπα που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη δημιουργία ενός Ιστοτόπου και της ελλοχεύουσας βάσης δεδομένων ή μοντέλου δεδομένων.

14.2.2 Τεχνολογίες Ιστοτόπου

Η διαλειτουργικότητα διευκολύνεται πολύ εάν χρησιμοποιείται ένα προβλέψιμο σύνολο τεχνολογιών για τη δημιουργία και παρουσίαση του Ιστοτόπου. Αυτό ισχύει και για τη διαλειτουργικότητα και για την εμπειρία χρηστών. Κατά συνέπεια, πρέπει να χρησιμοποιούνται καθιερωμένες τεχνολογίες Ιστού (XHTML, HTML, Javascript) και όχι άλλες που εξαρτώνται από ένα μεμονωμένο κατασκευαστή. Οποιαδήποτε λειτουργικότητα Ιστοτόπου που απαιτεί φόρτωμα και εγκατάσταση πρόσθετης τεχνολογίας (π.χ. plugins) επίσης αποδοκιμάζεται.

14.2.3 Κοινοποίηση

Εάν οι Ιστοτόποι θεωρούν τη διαλειτουργικότητα ως υψηλή προτεραιότητα, πρέπει να εξετάσουν την εμφάνιση της πληροφορίας για του περιεχομένου τους ως αρχεία μεταδεδομένων που μπορούν να «συλλεχθούν» (harvested). Αυτό σημαίνει, χαρακτηριστικά, υποστήριξη ΟΑΙ εργαλείων συλλογής μεταδεδομένων. Τέτοια μεταδεδομένα πρέπει να περιλαμβάνουν μεταδεδομένα σε επίπεδο συλλογής, καθώς επίσης και μεταδεδομένα σε επίπεδο αντικειμένων.

14.2.4 Ανακαλυψιμότητα

Ένα σχετικό ζήτημα είναι η ανακαλυψιμότητα. Ένας Ιστότοπος πρέπει να καταστήσει σαφές, και στην ανθρώπινη και αυτοματοποιημένη νοημοσύνη (όπως οι μηχανές αναζήτησης), για το πιο είναι το περιεχόμενο του Ιστοτόπου, σε ποιες περιοχές αυτό εστιάζει και τη φύση των συλλογών, του περιεχομένου και των υπηρεσιών του.

Ο στόχος είναι να περιγράψουμε το προφίλ του Ιστοτόπου συνολικά, παρά οποιεσδήποτε βάσεις δεδομένων που φιλοξενεί ή οποιοδήποτε συγκεκριμένο περιεχόμενο που μπορεί να προσεγγιστεί στον Ιστότοπο. Για αυτόν το λόγο, μπορεί να είναι χρήσιμο το σύνολο των μεταδεδομένων σε επίπεδο συλλογής RSLP. Η χρήση των μεταδεδομένων RSLP και του Dublin Core στις ετικέτες META ενός Ιστοτόπου μπορεί να είναι κατάλληλη. Εάν υπάρχει μια πύλη ή ένας κατάλογος για πολιτιστικούς Ιστοτόπους, τότε οποιοσδήποτε πολιτιστικός Ιστότοπος που είναι καταχωρημένος στον κατάλογο, πρέπει να εξετάσει τη συνεισφορά των μεταδεδομένων σε αυτό.

14.2.5 Κατανεμημένη αναζήτηση

Η δυνατότητα αναζήτησης ενός Ιστοτόπου από απόσταση καθιστά επίσης τον Ιστότοπο πιο χρήσιμο. Υπάρχουν δύο πτυχές σε αυτό – η αναζήτηση μέσα στον ίδιο τον Ιστότοπο και η αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων ή στους καταλόγους που προσεγγίζονται μέσω του Ιστοτόπου.

Η αναζήτηση μέσα στον ίδιο τον Ιστότοπο μπορεί να διευκολυνθεί με την χρήση των ετικετών μεταδεδομένων (META) στην επικεφαλίδα κάθε Ιστοσελίδας. Επιπλέον, μπορεί να υπάρχει ένα εργαλείο αναζήτησης Ιστοτόπου, με μια τεκμηριωμένη διεπαφή που επιτρέπει τη χρήση του από απόσταση.

Η αναζήτηση στους καταλόγους και τις βάσεις δεδομένων που φιλοξενούνται στον Ιστότοπο μπορεί να περιλαμβάνει την εκτέλεση ενός εξυπηρετητή Z39.50 ή την υλοποίηση μιας διεπαφής Υπηρεσιών Ιστού SRW/SRU. Εντούτοις, ένα υποσύνολο τέτοιας λειτουργικότητας μπορεί επίσης να εκτεθεί με την κατοχή μιας συνεπούς διεπαφής αναζήτησης Ιστού.

Το παρόν έγγραφο μπορεί μόνο να δώσει τις πιο βασικές πληροφορίες σχετικά με τα πρότυπα που απαιτούνται για τη διαλειτουργικότητα. Πρέπει επίσης να μελετηθούν άλλες πηγές (όπως το τεχνικό έγγραφο οδηγιών του Minerva).

14.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος διαλειτουργικός, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της διαλειτουργικότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% διαλειτουργικός» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

- Πριν την έναρξη του σχεδιασμού του Ιστοτόπου, πρέπει να διενεργηθεί έρευνα των προτύπων και των καλών πρακτικών
- Ο Ιστότοπος πρέπει να σχεδιάζεται χρησιμοποιώντας τα σχετικά πρότυπα
- Το μοντέλο μεταδεδομένων πρέπει να συμμορφώνεται με τα σχετικά διεθνή πρότυπα και να μπορεί να συμμορφώνεται με το Dublin Core και/ή DC.Culture.
- Οι τεχνολογίες Ιστοτόπων πρέπει να χρησιμοποιούν μόνο τυποποιημένη XHTML, HTML και XML. Η Javascript είναι αποδεκτή αλλά όχι τυπικά συστημένη. Οι ιδιόκτητες επεκτάσεις αποδοκιμάζονται.
- Η λειτουργία κοινοποίησης πρέπει να χρησιμοποιεί μια τυποποιημένη τεχνολογία, όπως το πρωτόκολλο OAI PMH.

- Η κατανεμημένη αναζήτηση του ίδιου του Ιστοτόπου μπορεί να χρησιμοποιήσει τις ετικέτες META επιπέδου σελίδας, έναν χάρτη Ιστοτόπου ή/και ένα εργαλείο αναζήτησης Ιστοτόπων.
- Η κατανεμημένη αναζήτηση στους καταλόγους και τις βάσεις δεδομένων μπορεί να χρησιμοποιήσει Z39.50 ή SRW/SRU.
- Πρέπει να υπάρχει ένα προφίλ μεταδεδομένων σε επίπεδο Ιστοτόπου. Αυτό το προφίλ μπορεί να χρησιμοποιήσει το πρότυπο μεταδεδομένων RSLP. Πρέπει να εξεταστεί η χρήση RSLP ή/και του DC στις ετικέτες META για την αρχική σελίδα του Ιστοτόπου (ή αλλού).
- Οι εξωτερικές διεπαφές πρέπει να τεκμηριωθούν σαφώς.

14.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρότυπα και καλές πρακτικές πριν τη σχεδίαση του Ιστοτόπου
- Η σχεδίαση του Ιστοτόπου χρησιμοποιεί πρότυπα όπου είναι δυνατόν
- Τα μεταδεδομένα ακολουθούν τα Dublin Core ή DC.Culture
- Ο Ιστότοπος δεν χρησιμοποιεί ιδιόκτητες επεκτάσεις της HTML
- Η λειτουργία κοινοποίησης χρησιμοποιεί το OAI
- Οι κατανεμημένες βάσεις δεδομένων και οι κατάλογοι χρησιμοποιούν τα Z39.50 ή SRW/SRU
- Είναι δυνατή η κατανεμημένη αναζήτηση στον Ιστότοπο
- Είναι δυνατή η κατανεμημένη αναζήτηση όπου χρησιμοποιούνται ετικέτες META
- Η κατανεμημένη αναζήτηση στον Ιστότοπο χρησιμοποιεί ένα εργαλείο απομακρυσμένης διεπαφής
- Υπάρχει προφίλ για ανακαλυψιμότητα
- Το προφίλ για ανακαλυψιμότητα χρησιμοποιεί τα κατάλληλα πρότυπα όπως RSLP
- Υπάρχουν οδηγίες για όλες τις εξωτερικές διεπαφές

14.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της διαλειτουργικότητας.

1. Έγινε έρευνα πριν αρχίσει η κατασκευή του Ιστοτόπου;
2. Βασίστηκε αυτή σε σχετικά πρότυπα;
3. Ποια πρότυπα αναγνωρίστηκαν ως πιο σχετικά;
4. Βασίζεται το μοντέλο μεταδεδομένων στο Dublin Core;
  - a. Αν όχι, γιατί όχι;
5. Λειτουργεί ο Ιστότοπος σε όλους τους φυλλομετρητές;

6. Υλοποιήθηκε η λειτουργία κοινοποίησης χρησιμοποιώντας συλλογή ΟΑΙ;
7. Έχει ο Ιστότοπος ένα υψηλού επιπέδου προφίλ μεταδεδομένων;
  - a. Χρησιμοποιεί το προφίλ ένα πρότυπο όπως το RSLP?
  - b. Χρησιμοποιήθηκαν ετικέτες META από το προφίλ για την αρχική σελίδα;
  - c. Εκφράζονται τα περιεχόμενα των ετικετών META σε DC, DC.Culture και/ή RSLP?
8. Είναι δυνατή η κατανεμημένη αναζήτηση στον Ιστότοπο;
9. Είναι δυνατή η κατανεμημένη αναζήτηση σε καταλόγους ή βάσεις δεδομένων;
10. Αν ναι είναι δυνατή η απομακρυσμένη αναζήτηση; Είναι η απομακρυσμένη μέθοδος αναζήτησης συμβατή με τα πρότυπα διαλειτουργικότητας;

15. Διαχειρίσιμος

15.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει την ένατη αρχή ποιότητας, που είναι: **“Ο Ιστότοπος πρέπει να σέβεται νομικά ζητήματα (managed) όπως το IPR (Προστασία Πνευματικών Δικαιωμάτων) και την ιδιωτικότητα και να δηλώνει σαφώς τους όρους και τις διατάξεις βάσει των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο Ιστότοπος και το περιεχόμενό του.”**

15.2 Σχόλια

Το αρχικό μέλημα αυτής της αρχής είναι να εξασφαλιστεί ότι έχει δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και μέριμνα **στα μη τεχνικά, μη-πολιτιστικά ζητήματα όπως η πνευματική ιδιοκτησία, η διαχείριση των δικαιωμάτων και η ιδιωτικότητα (ΔΠΙ)**. Αυτή η αρχή εστιάζει, επομένως, στις ηθικές και νομικές πτυχές της προβολής των Ιστοτόπων.

Για τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους, αυτή η αρχή είναι ιδιαίτερα σημαντική. Οι πολιτιστικοί Ιστοτόποι δημοσιεύουν στο Διαδίκτυο περιεχόμενο πολύ μεγάλης αξίας. Η πιθανότητα εμπορικής και αναρμόδιας επαναχρησιμοποίηση τέτοιου υλικού είναι υψηλή. Η ευρεία απήχηση του πολιτιστικού υλικού σημαίνει ότι η Διαχείριση των Πνευματικών Δικαιωμάτων (IPR) και η προστασία των δικαιωμάτων πρέπει να είναι υψηλά στην ημερήσια διάταξη για οποιοδήποτε πολιτιστικό Ιστότοπο. Τα ακόλουθα είναι **σημαντικές πτυχές** που πρέπει να εξεταστούν εάν αυτή η αρχή πρόκειται να υιοθετηθεί:

- Προστασία των δικαιωμάτων των κατόχων οποιουδήποτε περιεχομένου που δημοσιεύεται στον Ιστότοπο
- Προστασία των δικαιωμάτων του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου ενάντια στην κατάχρηση από τον τελικό χρήστη
- Προστασία του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου ενάντια στην προσφυγή στο δικαστήριο από τον ιδιοκτήτη του περιεχομένου
- Προστασία της ιδιωτικότητας του τελικού χρήστη

Αυτός ο κατάλογος δεν είναι πλήρης, αλλά περιλαμβάνει μερικές από τις περισσότερο σημαντικές περιοχές.

15.2.1 Δικαιώματα κατόχων περιεχομένου

Συχνά, ένας πολιτιστικός Ιστότοπος μπορεί να απεικονίσει ή να δημοσιεύσει περιεχόμενο που αναπαριστά πολιτιστικά χειροτεχνήματα ή αντικείμενα που δεν ανήκουν στον ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου. Αυτό συμβαίνει συχνά στις Πύλες Ιστοτόπων που συγκεντρώνουν και επιδεικνύουν τα αντικείμενα που βρίσκονται στην κατοχή πολλών φυσικών ιδρυμάτων. Κατά συνέπεια, η προστασία των δικαιωμάτων του ιδιοκτήτη του

περιεχομένου μπορεί να σημαίνει την προστασία του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου, αλλά μπορεί επίσης να σημαίνει και την προστασία τρίτων.

Η προστασία του Πνευματικών Δικαιωμάτων του ιδιοκτήτη περιλαμβάνει το copyright και την υπεράσπιση ενάντια στην αναρμόδια αναπαραγωγή ή την εκμετάλλευση των εικόνων από τον Ιστότοπο. Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις σε αυτό, συμπεριλαμβανομένων:

- Δημοσίευση μόνο των χαμηλής ποιότητας εικόνων και αναπαραστάσεων
- Δημοσίευση και επικύρωση των όρων πρόσβασης και των κωδικών συμπεριφοράς των χρηστών του Ιστοτόπου
- Υδατοσήμανση
  - Ορατή
  - Αόρατη
  - Ψηφιακή

15.2.2 Δικαιώματα ιδιοκτητών Ιστοτόπων

Ο δημιουργός ενός Ιστοτόπου περιεχομένου έχει πιθανώς τα πνευματικά δικαιώματα πέρα από τη δομή του Ιστοτόπου και τη δημιουργία μιας νέας βάσης δεδομένων, ακόμα κι αν το ίδιο το περιεχόμενο ανήκει σε τρίτους ή στο δημόσιο. Αυτό σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται η ολική αντιγραφή μιας βάσης δεδομένων. Πρακτικά βήματα για την αποφυγή αυτού είναι η ενεργή συμφωνία του χρήστη με έναν κώδικα συμπεριφοράς ή όρων πρόσβασης.

15.2.3 Προστασία ιδιοκτητών Ιστοτόπων ενάντια στην προσφυγή στο δικαστήριο

Είναι σημαντικό ότι οποιοσδήποτε πολιτιστικός Ιστότοπος κατασκευάζεται σε ένα σταθερό νομικό ίδρυμα. Εάν το περιεχόμενο που πρόκειται να παρουσιαστεί στον Ιστότοπο έχει δημιουργηθεί ή έχουν τα πνευματικά δικαιώματα τρίτοι, τότε θα πρέπει να υπάρχει σαφής νομική τεκμηρίωση. Αυτό προστατεύει τον ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου από πιθανές νομικές δυσκολίες με τους ιδιοκτήτες περιεχομένου. Τα συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνονται εδώ είναι η καθιέρωση δεσμευτικών νομικών συμφωνιών μεταξύ όλων των συμβαλλόμενων μερών.

15.2.4 Ιδιωτικότητα τελικών χρηστών

Ο τελικός χρήστης πρέπει επίσης να προστατεύεται από την καταπάτηση – παραβίαση της ιδιωτικότητάς του. Εάν υποβάλλονται πληροφορίες χρηστών (π.χ. ονόματα, διευθύνσεις) αυτά πρέπει να προστατευθούν σύμφωνα με τις οδηγίες προστασίας των δεδομένων. Ανεπιθύμητα cookies ή άλλα «spyware» δεν πρέπει να τοποθετούνται στον υπολογιστή του χρήστη. Οι περιττές πληροφορίες για το χρήστη δεν πρέπει να διατηρούνται στους πολιτιστικούς (ή οποιουδήποτε) Ιστοτόπους. Ο Ιστότοπος πρέπει να

περιέχει μια ρητή πολιτική ιδιωτικότητας που μπορεί να αναθεωρείται από τον τελικό χρήστη.

15.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος διαχειρίσιμος, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της διαχειρισσιμότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% διαχειρίσιμος» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

- Το περιεχόμενο στον Ιστότοπο πρέπει να προστατεύεται από την αναρμόδια αναπαραγωγή ή εκμετάλλευση
- Τα Πνευματικά Δικαιώματα του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου που καλύπτουν τον Ιστότοπο για δημιουργία νέας βάσης δεδομένων πρέπει να προστατευθούν.
- Η σχέση μεταξύ του ιδιοκτήτη περιεχομένου και του ιδιοκτήτη Ιστοτόπου πρέπει να τοποθετηθεί σε μια σταθερή νομική θέση.
- Η Ιδιωτικότητα του τελικού χρήστη πρέπει να προστατευθεί.

15.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Ο τελικός χρήστης επικυρώνει έναν κώδικα συμπεριφοράς ή όρους πρόσβασης και συνθήκες (π.χ. με το να επιλέξει ένα check box)
- Η ποιότητα του περιεχομένου είναι περιορισμένη (π.χ. ανάλυση εικόνας)
- Το περιεχόμενο έχει υδατογραφηθεί ψηφιακά
- Το περιεχόμενο έχει ορατό υδατογράφημα
- Οι όροι χρήσης του Ιστοτόπου προστατεύουν τον ιδιοκτήτη του από καταπάτηση του IPR πάνω σε ολόκληρη τη βάση δεδομένων
- Υπάρχει συμφωνία μεταξύ του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου και των ιδιοκτητών του περιεχομένου όπου καθορίζεται η χρήση του περιεχομένου
- Υπάρχει πολιτική μυστικότητας για τους χρήστες
- Δεν χρησιμοποιούνται spyware ή tracking cookies

15.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος συμμορφώνεται με την αρχή της διαχειρισιμότητας.

1. Υπάρχει κώδικας συμπεριφοράς για τον τελικό χρήστη;
2. Πρέπει ο χρήστης να τον επικυρώνει ενεργά; (Ένα tick-box πρέπει να προτιμάται από ένα «πατήστε εδώ για να συμφωνήσετε» κουμπί).
3. Ο κώδικας συμπεριφοράς περιλαμβάνει προστασία για ολόκληρη τη βάση δεδομένων και για τα περιεχόμενα αυτής;
4. Λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή πιθανής μη εξουσιοδοτημένης αναπαραγωγής ή προώθησης του περιεχομένου;
  - a. Περιορισμένη ανάλυση εικόνας;
  - b. Ορατό υδατογράφημα;
  - c. Ψηφιακό υδατογράφημα;
5. Υπάρχει συμφωνία μεταξύ του ιδιοκτήτη του Ιστοτόπου και των ιδιοκτητών του περιεχομένου όπου καθορίζεται η χρήση του περιεχομένου;
6. Προστατεύουν οι όροι χρήσης του Ιστοτόπου τον ιδιοκτήτη του από καταπάτηση του IPR;
7. Υπάρχει πολιτική μυστικότητας για τους χρήστες;
8. Αυτή (ή ένας υπερσύνδεσμος προς αυτήν) φαίνεται στους χρήστες;
9. Κρατούνται εγγραφές για την πρόσβαση χρηστών ή για πληροφορίες σχετικά με τους χρήστες;
10. Είναι αυτές οι εγγραφές απαραίτητες;
11. Προστατεύονται αυτές οι εγγραφές σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις οδηγίες;

16. Διατηρήσιμος

16.1 Εισαγωγή

Η ενότητα αυτή εξετάζει τη δέκατη αρχή ποιότητας, που είναι: **“Ο Ιστότοπος πρέπει να υιοθετεί καλές στρατηγικές και πρότυπα προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη διατήρηση (preserved) αυτού και του περιεχομένου του.”**

16.2 Σχόλια

Αυτή η αρχή εστιάζει **στη μακροπρόθεσμη διατήρηση** και πώς αυτή διευκολύνεται. Ένας ελλοχεύων ρεαλιστικός και παράγοντας κινδύνου για όλους τους Ιστοτόπους, πολιτιστικούς και άλλους, είναι η γρήγορη εξέλιξη των τεχνολογιών. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει μια ισχυρή πιθανότητα ότι οι κυρίαρχες τεχνολογίες δημοσίευσης και απόδοσης στο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μέλλον θα είναι αρκετά διαφορετικές από αυτές που χρησιμοποιούνται σήμερα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι οι Ιστότοποι που δημιουργούνται σήμερα είναι πιθανό να είναι απροσπέλαστοι στο μακροπρόθεσμο μέλλον.

Αυτή η ανησυχία σχετίζεται ιδιαίτερα **με τους πολιτιστικούς Ιστοτόπους**, επειδή το υλικό που παρουσιάζεται εκεί είναι τυπικά μακροπρόθεσμης αξίας. Το πολιτιστικό υλικό είναι πιθανό να είναι τόσο πολύτιμο σε είκοσι έτη όπως είναι σήμερα, με μόνο λίγες εξαιρέσεις. Αυτό καθιστά μια μακροπρόθεσμη στρατηγική διατήρησης ένα κρίσιμο μέρος οποιουδήποτε πολιτιστικού Ιστοτόπου και ένα βασικό δείκτη ποιότητας.

Η βασική εστίαση για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση είναι το ψηφιοποιημένο πολιτιστικό υλικό που φιλοξενείται στον Ιστότοπο. Αυτές οι εικόνες, οι επιδείξεις πολυμέσων, το ψηφιακό κείμενο, κ.λ.π., θα κρατήσουν την αξία τους για πολύ περισσότερο καιρό, από τον Ιστότοπο που τους επιδεικνύει σήμερα.

Δεν είναι εφικτό να προβλεφθούν με οποιαδήποτε αξιοπιστία οι τεχνολογίες και οι προσεγγίσεις που θα χρησιμοποιηθούν για την πρόσβαση πληροφοριών στο μέλλον. Αντ' αυτού, οποιαδήποτε μακροπρόθεσμη στρατηγική διατήρησης πρέπει να λειτουργήσει στη βάση ότι θα υπάρξει κάποια απαίτηση, στο μέλλον, για το υλικό που παράγεται σήμερα. Μερικές τεχνολογίες θα συνεχίσουν να υποστηρίζονται ή θα αποτελέσουν το αντικείμενο μεταφοράς ή άμιλλας των εργαλείων που θα επιτρέψει σε αυτά να προσπελαστούν. Είναι λογική η υπόθεση ότι **οι τεχνολογίες που θα έχουν την περισσότερη υποστήριξη στο μέλλον είναι αυτές που είναι κυρίαρχες και πρότυπα σήμερα**. Κατά συνέπεια, για να αυξηθούν οι προοπτικές μακροπρόθεσμης διατήρησής του, οποιοσδήποτε Ιστότοπος πρέπει να χρησιμοποιήσει τυποποιημένες τεχνολογίες.

Η μακροπρόθεσμη διατήρηση έχει **πολλά κοινά σημεία με τη διαλειτουργικότητα** - σε αυτήν την περίπτωση, ο Ιστότοπος πρέπει να συνεργάζεται με τα μελλοντικά συστήματα, παρά με τα απομακρυσμένα. Ξανά, οι στρατηγικές πρέπει να δώσουν έμφαση στη χρήση των προτύπων σε θεματικές περιοχές όπως:

- Μοντέλα δεδομένων
- Τύποι αρχείων
- Τεχνολογίες παρουσίασης (Ιστότοποι)
- Μέσα

Εκτός από τη χρήση των τυποποιημένων τεχνολογιών, οι ιδιοκτήτες Ιστοτόπων πρέπει να έχουν ρητές **στρατηγικές** για τη βραχυπρόθεσμη διατήρηση και συμφωνηθείσες προσεγγίσεις για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Παραδείγματος χάριν,

- Πρέπει να χρησιμοποιηθούν back-up και διαδικασίες αποκατάστασης, για να προφυλαχθεί η πολιτιστική πληροφορία μετά από διακοπές λειτουργίας του υπολογιστή, τη φθορά των ταινιών, κ.λ.π.
- Πρέπει να υπάρχουν σχέδια αποκατάστασης καταστροφών, τα οποία εξετάζουν τις συνέπειες της πυρκαγιάς, της πλημμύρας και του σεισμού.
- Πρέπει να χρησιμοποιηθούν μέσα με καλή μεσοπρόθεσμη διάρκεια, όπως η ψηφιακή γραμμική ταινία (Digital Linear Tape – DLT-Tape) για τα περιοδικά back-ups, που συμπληρώνουν άλλα κοινά μέσα αποθήκευσης όπως το CD και το DVD.
- Μπορεί επίσης να εξεταστεί η αρχειοθέτηση του περιεχομένου μέσω του Διαδικτύου σε έναν απομακρυσμένο εξυπηρετητή, σε μια φάρμα δεδομένων ή σε ένα αρχείο Ιστού που έχει άλλη, συμπληρωματική στρατηγική διατήρησης. Εάν επιλέγεται για τη διατήρηση ένα αρχείο Ιστού, έπειτα πρέπει να δοθεί άδεια, με συμφωνία στις λογικές συμφωνίες ΔΠΙ.
- Τα αρχειοθετημένα μέσα πρέπει να αναθεωρηθούν και να εξεταστούν περιοδικά, για να προστατευθούν από τη φθορά.
- Πρέπει να εξεταστεί η μεταφορά (migration) σε νέα μέσα, όταν τα παλαιότερα μέσα φτάνουν κοντά στις αναμενόμενες ημερομηνίες φθοράς ή υποβάθμισης τους.

Παραμένει ένα σημαντικό στοιχείο της τεχνικής αβεβαιότητας όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη διατήρηση. Εντούτοις, ένας διαχειριστής Ιστοτόπου μπορεί να θέσει τα θεμέλια για την επιτυχή μακροπρόθεσμη διατήρηση, με την καθιέρωση **πολιτικών και διαδικασιών** που θα διευκολύνουν τη διατήρηση στο μέλλον, καθώς η τεχνολογία εξελίσσεται.

Υποσημείωση: *Διάφοροι οργανισμοί τρίτων (π.χ. το αρχείο Διαδικτύου) αυτήν την περίοδο αρχειοθετούν τα στοιχεία του Διαδικτύου με βάση την πιθανή πολιτιστική αξία και το μακροπρόθεσμο ενδιαφέρον τους. Ενώ μια τέτοια οργάνωση θα μπορούσε ενδεχομένως να ενεργήσει ως όχημα διατήρησης, δεν θα ήταν ενδεδειγμένο να στηριχθεί κανείς επάνω σε αυτές ως μόνη πηγή τέτοιας διατήρησης.*

16.3 Κριτήρια

Προκειμένου να θεωρηθεί ένας δικτυακός κόμβος διατηρήσιμος, πρέπει να ικανοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια. Ο βαθμός της διατηρησιμότητας απεικονίζει τον αριθμό αυτών των κριτηρίων που ικανοποιούνται. Κατά συνέπεια ένας Ιστότοπος μπορεί να είναι «75% διατηρήσιμος» εάν δεν ικανοποιούνται όλα τα κριτήρια.

Μερικά από τα κριτήρια επικαλύπτονται από τις Αρχές Ποιότητας. Παραδείγματος χάριν, η χρήση των προτύπων μεταδεδομένων είναι σχετική με την αρχή της διαλειτουργικότητας, ενώ η παρουσίαση και η πλοήγηση είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανθρωπο-κεντρική αρχή.

Τα κριτήρια για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση περιλαμβάνουν τα εξής:

- Υπάρχει πολιτική μακροπρόθεσμης διατήρησης
- Η στρατηγική βραχυπρόθεσμης διατήρησης περιλαμβάνει:
  - Back-ups
  - Αποκατάσταση καταστροφής
  - Απομακρυσμένα back-ups
  - Ανθεκτικά μέσα όπως DLT
- Η μεσοπρόθεσμη στρατηγική διατήρησης περιλαμβάνει:
  - Αντικατάσταση των παλιών μέσων
  - Μεταφορά στα νέα μέσα καθώς αυτά γίνονται κυρίαρχα
  - Μεταφορά (Μετανάστευση) ή συναγωνισμός των σχημάτων περιεχομένου και των τεχνολογιών παρουσίασης, καθώς εμφανίζονται νέες αντικαταστάσεις
- Ο Ιστότοπος χρησιμοποιεί τυποποιημένα σχήματα αρχείων
- Ο Ιστότοπος χρησιμοποιεί τυποποιημένες τεχνολογίες παρουσίασης
- Ο Ιστότοπος αποφεύγει τη χρήση των ιδιόκτητων τεχνολογιών, plug-ins κ.λ.π.

16.4 Λίστα ελέγχου

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει μια λίστα ελέγχου για την αξιολόγηση ενός Ιστοτόπου.

- Υπάρχει πολιτική μακροπρόθεσμης διατήρησης
- Υπάρχει πολιτική βραχυπρόθεσμης διατήρησης
- Παίρνονται συχνά backup του Ιστοτόπου
- Τα backup σώζονται εκτός του Ιστοτόπου
- Υπάρχει σχέδιο για ανάκαμψη από καταστροφή
- Το σχέδιο για ανάκαμψη από καταστροφή έχει ελεγχθεί
- Τα περιοδικά backup αποθηκεύονται σε πιο ανθεκτικά μέσα (π.χ. DLT)
- Υπάρχει στρατηγική για μεσοπρόθεσμη διατήρηση

- Έχει ελεγχθεί το ενδεχόμενο για μετακίνηση μέσων
- Η μετακίνηση μέσων έχει προγραμματιστεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη
- Η αντικατάσταση παλαιών μέσων έχει προγραμματιστεί ή εξελίσσεται
- Ο τύπος αρχείων και η παρουσίαση μετανάστευσης ή εξομοίωσης έχει προγραμματιστεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη
- Το περιεχόμενο του Ιστοτόπου χρησιμοποιεί πρότυπους τύπους αρχείων
- Ο Ιστότοπος χρησιμοποιεί πρότυπες τεχνολογίες παρουσίασης
- Ο Ιστότοπος πρέπει να αποφεύγει ιδιόκτητες επεκτάσεις και plugins

16.5 Πρακτικοί Έλεγχοι

Αυτή η ενότητα προτείνει μερικούς απλούς πραγματικούς ελέγχους που πρέπει να γίνουν με σκοπό να διαπιστωθεί το κατά πόσο ο Ιστότοπος είναι προετοιμασμένος για μακροπρόθεσμη διατήρηση.

1. Έχει σχεδιαστεί πολιτική μακροπρόθεσμης διατήρησης;
2. Έχει σχεδιαστεί πολιτική βραχυπρόθεσμης διατήρησης;
3. Είναι σε ενεργεία;
4. Παίρνονται τακτικά backup;
5. Κρατούνται τα backup εκτός Ιστοτόπου;
6. Κρατούνται τα κύρια περιοδικά backup σε DLT ή σε άλλα ανθεκτικά μέσα;
7. Υπάρχει σχέδιο για ανάκαμψη από καταστροφή;
8. Έχει ελεγχθεί;
9. Έχει σχεδιαστεί μεσοπρόθεσμο πλάνο διατήρησης;
10. Περιέχει
  - Αναζωογόνηση μέσων
  - Μετανάστευση μέσων
  - Μετανάστευση τύπων αρχείων και εξομοίωση
11. Χρησιμοποιεί ο Ιστότοπος πρότυπους τύπους αρχείων;
12. Χρησιμοποιεί ο Ιστότοπος πρότυπες τεχνολογίες παρουσίασης;
13. Χρησιμοποιεί ο Ιστότοπος ιδιόκτητες επεκτάσεις και τεχνολογίες;
14. Χρησιμοποιεί ο Ιστότοπος plug-ins;

17. Πίνακας προτεραιότητας των αρχών

17.1 Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξετάζει τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής ενός Ιστοτόπου και των δέκα αρχών ποιότητας. Προσδιορίζει τις σημαντικότερες αρχές για κάθε στάδιο του κύκλου ζωής του Ιστοτόπου.

Αυτός ο πίνακας χρησιμοποιεί μια τροποποιημένη έκδοση του κύκλου ζωής που περιγράφεται στον *Οδηγό Καλών Πρακτικών του Minerva* και το έγγραφο *Τεχνικών Οδηγιών του Minerva*. Ορίζονται τα ακόλουθα στάδια του κύκλου ζωής. Αυτά διαφέρουν από άλλες εκδόσεις του κύκλου ζωής επειδή το παρόν έγγραφο ενδιαφέρεται περισσότερο για τους Ιστοτόπους, παρά για τα έργα ψηφιοποίησης.

1. **Αρχικός Προγραμματισμός Ιστοτόπου** – αρχικά συζητείται η έννοια του Ιστοτόπου, προσδιορίζεται το προσδοκώμενο κοινό, αποφασίζονται οι υπηρεσίες και οι τύποι περιεχομένου που θα παρέχονται. Επίσης συντάσσονται οι πολιτικές για την ιδιωτικότητα, τη διατήρηση, την πρόσβαση, κ.λ.π.
2. **Σχεδιασμός Ιστοτόπου** – Αποφασίζεται ο τρόπος με τον οποίο ο Ιστότοπος θα παρέχει τις υπηρεσίες και θα παρουσιάζει το περιεχόμενο. Επιλέγεται η τεχνολογική πλατφόρμα. Εάν επιλέγεται ένα ιδιαίτερο παράδειγμα παρουσίασης (π.χ. μια εικονική περιήγηση μουσείου ή ένα βιβλίο ή...), αυτό συμβαίνει σε αυτή τη φάση.
3. **Επιλογή Περιεχομένου** – Με βάση το διαθέσιμο υλικό, το προσδοκώμενο κοινό και το σχεδιασμό του Ιστοτόπου, καταρτίζονται τα κριτήρια επιλογής. Επιλέγεται το περιεχόμενο που θα παρουσιαστεί.
4. **Διαδικασία ψηφιοποίησης** – ψηφιοποιείται το περιεχόμενο και δημιουργούνται οι κύριες εικόνες (master images) και άλλο ψηφιακό υλικό. Προετοιμάζονται οι πρόσθετες – υποστηρικτικές πληροφορίες.
5. **Αποθήκευση και διατήρηση του κυρίως ψηφιακού υλικού** – το κύριο (master) ψηφιακό υλικό αποθηκεύεται με ασφάλεια. Κατασκευάζονται τα αντίγραφα πώλησης ή παρουσίασης των κύριων για τη δημοσίευση στον Ιστό.
6. **Σύλλογή μεταδεδομένων** – Συλλέγονται τα μεταδεδομένα που περιγράφουν το επιλεγμένο περιεχόμενο και αποθηκεύονται σε μια αποθήκη δεδομένων (βάση δεδομένων, XML, κ.λ.π.)
7. **Υλοποίηση Ιστοτόπου** – Υλοποιείται ο Ιστότοπος, με βάση τις πολιτικές, το διαθέσιμο περιεχόμενο και το σχεδιασμό του Ιστοτόπου.
8. **On-line δημοσίευση** – ο Ιστότοπος γίνεται διαθέσιμος στο προσδοκώμενο κοινό.
9. **Τρέχουσα συντήρηση** – ο Ιστότοπος διατηρείται ενήμερος. Λαμβάνονται η ανατροφοδότηση και οι προτάσεις από τους τελικούς χρήστες.

Για κάθε ζευγάρι αρχή-στάδιο, παρέχεται μια τιμή μεταξύ 1 και 3:

- 1 – Χαμηλή προτεραιότητα
- 2 – Μέση προτεραιότητα

3 – Υψηλή προτεραιότητα

	Αρχικός Προγραμματισμός Ιστοτόπου	Σχεδιασμός Ιστοτόπου	Επιλογή Περιεχομένου	Διαδικασία Ψηφιοποίησης	Αποθήκευση και Διατήρηση Masters	Συλλογή Μεταδεδομένων	Υλοποίηση Ιστοτόπου	Online Δημοσίευση	Τρέχουσα Συντήρηση
Transparent	2	3	1	1	1	1	3	3	2
Effective	2	3	3	1	1	2	3	3	2
Maintained	2	1	2	2	1	1	1	3	3
Accessible	3	3	1	2	1	1	3	1	1
User-centred	2	3	1	1	1	1	3	1	2
Responsive	2	2	3	1	1	1	2	3	3
Multilingual	3	3	2	2	1	1	3	2	1
Interoperable	3	3	1	3	2	3	3	2	2
Managed	1	1	3	1	2	1	1	1	1
Preserved	1	1	2	3	3	3	1	1	2

17.1.1 Σημειώσεις

Τα πιο κρίσιμα στάδια για την ποιότητα είναι:

- Προγραμματισμός Ιστοτόπου
- Σχεδιασμός Ιστοτόπου
- Υλοποίηση Ιστοτόπου και
- On-line δημοσίευση

Αυτό αναμένεται, δεδομένου ότι αυτά είναι τα στάδια που αφορούν πιο άμεσα τον ίδιο τον Ιστότοπο. Φυσικά, η συντήρηση του Ιστοτόπου δεν πρέπει να θέσει σε κίνδυνο την ποιότητα στο μέλλον.

Η πολυγλωσσία και η διαλειτουργικότητα είναι πολύ σημαντικές. Αυτό απεικονίζει το γεγονός ότι πρέπει να προγραμματιστούν σε έναν Ιστότοπο και δεν μπορούν να «αμπαρωθούν» αργότερα. Η αλληλεπιδραστικότητα, αφ' ετέρου, μπορεί να υλοποιηθεί μετά από τον υπόλοιπο Ιστότοπο.

18. Συμπεράσματα

Η ποιότητα είναι ένα κρίσιμο χαρακτηριστικό οποιουδήποτε Ιστοτόπου. Ιδιαίτερη απήχηση έχει στον πολιτιστικό τομέα λόγω της σημασίας και της αξίας του υλικού που παρουσιάζεται στους πολιτιστικούς Ιστοτόπους. Δεδομένου ότι η χρήση του Διαδικτύου ως μέσο πρόσβασης στην πληροφορία συνεχίζει να αυξάνεται, επικρατεί η έκθεση στον πολιτισμό μέσω του Διαδικτύου. Δεδομένου ότι το Διαδίκτυο χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για την εκπαίδευση και την έρευνα, η ποιότητα του on-line περιεχομένου γίνεται όλο και περισσότερο σημαντική.

Το παρόν έγγραφο παρουσίασε τις δέκα αρχές ποιότητας με κάποιες λεπτομέρειες. Τα βασικά μηνύματα είναι:

- Η ποιότητα πρέπει να προγραμματιστεί σε έναν Ιστότοπο από την αρχή
- Ο χρήστης είναι κρίσιμος – συνιστάται η συμμετοχή και συμπερίληψή του σε κάθε στάδιο
- Στις σχέσεις με άλλους on-line πόρους (διαλειτουργικότητα) και με μελλοντικούς πόρους (μακροπρόθεσμη διατήρηση) πρέπει να δοθεί η οφειλόμενη προσοχή.

Με τον κατάλληλο προγραμματισμό και την υλοποίηση με βάση στις πληροφορίες, για παράδειγμα, πρότυπα και διαθέσιμες οδηγίες, η δημιουργία ενός υψηλής ποιότητας Ιστοτόπου δεν χρειάζονται να είναι δυσκολότερη, ακριβότερη ή πιο αργή από τη δημιουργία ενός Ιστοτόπου χαμηλότερης ποιότητας.

19. Αναφορές του Minerva

Αρχές ποιότητας του Minerva

(<http://www.minervaeurope.org/structure/workinggroups/userneeds/documents/cwqp.htm>)

Έγγραφο Τεχνικών Οδηγιών του Minerva.

(<http://www.minervaeurope.org/publications/technicalguidelines.htm>)

Οδηγός Καλών Πρακτικών του Minerva

(<http://www.minervaeurope.org/publications/goodhand.htm>)

Οδηγός Ποιότητας του Minerva

(<http://www.minervaeurope.org/publications/qualityΚριτήρια.htm>)